

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 89 rok 2025

ČÁPI V MORAŠICÍCH

str. 10, 15

STROMY PRO PŘÍŠTÍ GENERACE

str. 23

MIROSLAV BUREŠ VZPOMÍNÁ NA SVAZARM

str. 38

Úvodník

Na konci dubna jsme všude v médiích četli o smrti oblíbeného papeže Františka. Odešel na Velikonoce jako někteří jeho předchůdci. Co to znamená? Je to jen náhoda? Zajímavý podnět k přemýšlení! V tu chvíli už média, zprávy v televizi a různé další sdělovací prostředky zahltily otázky a spekulace o novém papeži. Kdo to asi bude? Jak dlouho bude trvat konkláve? Favoriti byli známi. Ale v ten osudný den, ve čtvrtek 8. května, druhý den volby, vyšel konečně z komína Sixtinské kaple bílý kouř. Papež byl zvolen! A to i v poměrně krátkém čase, už ve čtvrtém kole konkláve. Kardinálové se na osobě papeže shodli opravdu rychle. Na balkón pak nevskočil žádný z favoritů, ale americký kardinál Robert Francis Prevost. Sláva! Ale další chvíle napětí spočívaly v tom, jaké přijme jméno. Spekulace opět vyvráceny. Nový papež přijal jméno Lev, stal se tedy z něj papež Lev XIV. Pro některé prvotní šok. Lev? Pokud ale pohlédneme do souvislosti a porozumíme jeho vysvětlení, tak je to naprosto pochopitelné.

A teď o čem se s vámi chci podělit. Druhý den, tedy v pátek uklízím a pohlédnu z okna. Slunce

pomalou zapadá a já vidím bílý kouř! Doopravdy nádherně bílý kouř vycházející z našeho komína. Ihned jdu dolů za dědou a babičkou a ptám se, jaké volby probíhaly u nás. Nejdříve nechápali. Ale až když jsem jim vše vysvětlila, začali se smát. Doopravdy tak čistý a jasný bílý kouř z našeho komína nepamatují. Možná ještě ve mně rezonuje včerejší událost a jsem tím ovlivněna. U nás doma se tedy žádné volby skutečně nekonaly. Nejbližší volby v Česku budou začátkem října, a to ty do Poslanecké sněmovny. Při těchto volbách se rozhodne, kam bude naše republika směřovat, stejně tak, jak se rozhodlo, kam a jakým směrem se bude ubírat katolická církev.

Chtěla jsem se s vámi podělit o tyto okamžiky, které na sebe krásně navazovaly a staly se opravdu v rádech několika hodin. Je neuvěřitelné, co nám život přináší. Když se pak vždy zpětně ohlédneme, můžeme pochopit souvislosti našich všedních dní.

Pavčina Jarešová, starostka obce

OBECNÍ ÚŘAD A SBĚRNÝ DVŮR o prázdninách

Po dobu letních prázdnin bude obecní úřad a sběrný dvůr **otevřen v pondělí do 16.00 hod.**

Pátý červenec slavíme státní svátek – **Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje**. Z tohoto důvodu bude sběrný dvůr tuto sobotu **uzavřen**.

PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ

Znáte výjimečného souseda, který něco skvělého dokázal? Pomozte nám objevit jejich příběhy, které stojí za to sdílet! Napište nám a my moc rádi tyto spoluobčany představíme.

MORAŠICE OSLAVÍ 800 LET

Zapište si do kalendářů **sobotu 20. června 2026!** Příští rok nás čeká výjimečná událost – **oslaví 800 let od první zmínky o Morašicích**. Chystáme odpolední program plný zábavy, vzpomínek i setkání, u kterého byste rozhodně neměli chybět. Všechny podrobnosti včas oznámíme.

DODRŽOVÁNÍ KLIDU O SVÁTCÍCH A V NEDĚLI

Na obecním úřadě jsme již opět zaznamenali stížnosti ze strany občanů našich obcí na provádění hlučných činností o státních svátcích a nedělích.

Nejsme příznivci vydávání vyhlášek, které se snaží ošetřit všechny možné životní situace. Výsledkem takových snah bývá nejčastěji to, že omezí všechny slušné občany a ti druzí stejně najdou klíčku v tom, jak příslušná ustanovení obejít.

Proto vás opětovně žádáme, buďte ohleduplní ke svým sousedům a zdržte se o svátcích a nedělích veškerých prací spojených s užíváním zařízení a přístrojů způsobujících hluk, např. sekaček na trávu, okružních pil, motorových pil, křovinořezů apod.

Dodržujeme, prosím, že neděle je pro většinu občanů dnem odpočinku a klidu. Děkujeme.

TŘÍDÍME ODPAD

Vytřídili jsme tolik odpadu, kolik váží plně naložený 40stopový kontejner!

Opět jsme získali Osvědčení o úspoře emisí! Obec Morašice v roce 2024 vytřídila a předala k dalšímu využití celkem 27,613 tun odpadu. Společnost EKO-KOM, a. s., opět děkuje a váží si naší spolupráce. I my si vážíme, že máme občany, kteří pečlivě třídí a recyklují odpad.

UPOZORNĚNÍ PRO NÁVŠTĚVNÍKY HŘBITOVA

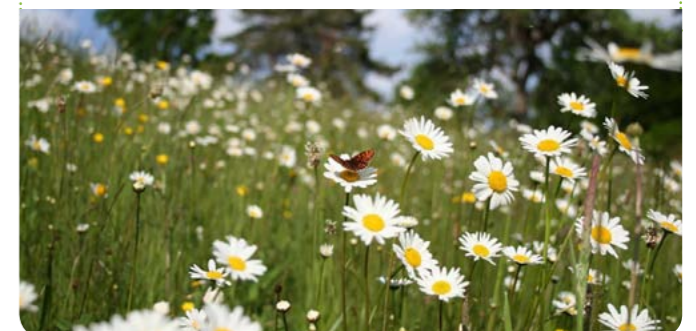
Rádi bychom připomněli, že pronájem hrobového místa se vztahuje pouze na samotný hrob, nikoliv na jeho okolí. Žádáme proto návštěvníky, aby neodkládali své osobní věci za pomníky ani v jejich blízkosti. Předměty umístěné mimo vyhrazené hrobové místo komplikují údržbu hřbitova.

Upozorňujeme, že **od září 2025** budou všechny věci uložené mimo hrobová místa obecními pracovníky **odstraňovány**. Děkujeme za pochopení.

NAŠÍM CÍLEM NENÍ ANGLICKÝ TRÁVNÍK!

Chceme, aby naše krajina byla zdravá a aby se lidem, živočichům a rostlinám v ní dobře žilo. Proto na obecních pozemcích není naším cílem usilovat o tzv. anglický trávník. Ten může mít sice do jisté míry určitou estetickou hodnotu, ale pro přírodu přináší velkou řadu environmentálních problémů. Jedním z hlavních jsou nízká biodiverzita a vyšší riziko eroze. Zároveň taková údržba zeleně narušuje přirozené prostředí pro živočichy a hmyz. Představuje také vysoké nároky na údržbu, které jsou pro obec dlouhodobě finančně i časově neudržitelné.

Proto dáváme přednost doporučením odborníků. Ti navrhnou tzv. krajinný trávník, který lépe zadržuje vodu, zachovává přirozenou rozmanitost a je daleko šetrnější k přírodě. To znamená, že nebudeme sekat jednu plochu každý týden. Děkujeme, že respektujete náš přístup k péči o krajinu.

NOVINKY Z NAŠÍ KNIHOVNY

Před prázdninami jsme pro vás připravili nové knihy ideální na dovolenou, k vodě i na letní lenošení. Kromě stálého knižního fondu využíváme také výměnný fond Městské knihovny Litomyšl, díky čemuž se nabídka pravidelně obměňuje a rozšiřuje o nové tituly.

Na nástěnce u vchodu najdete přehled knih, které si můžete půjčit – detektivky, romány, cestopisy i odbornou literaturu. Nechybí ani žhavé novinky, které stojí za pozornost.

Máme velkou radost, že lidé do knihovny chodí – ať už pravidelně, nebo jen občas. Pokud máte zájem o konkrétní knihu, kterou v tu chvíli nemáme k dispozici, neváhejte se na nás obrátit. Rádi ji pro vás objednáme a zajistíme z fondů okolních knihoven.

Velkým potěšením pro nás byla červnová návštěva dětí z místní školy. V týdnu od 10. do 12. června přišli do knihovny žáci 1. až 5. třídy. Prohlíželi si knihy, četli, vyprávěli příběhy a s velkým nadšením vyráběli záložky. Atmosféra byla velmi milá, knihovnou zněl smích a radost z objevování.

Každé dítě si odneslo diplom pro čtenáře a s ním i chuť se ke knihám vracet. Máme velkou radost z nových šikovných čtenářů a jsme vděční za skvělou spolupráci se školou. Návštěva se všem líbila natolik, že plánujeme další společná setkání – a věříme, že z nich vznikne krásná tradice.

Upozorňujeme, že během letních prázdnin bude provoz knihovny mírně upraven. O všech změnách budeme včas informovat, ale knihovna zůstane otevřená i v létě, abyste měli stále přístup ke čtení. Těšíme se na vaši návštěvu a přejeme vám krásné léto plné dobrých knih!

Jaroslava Němcová

NEZAPOMÍNÁME

Pomníky se vzpomínkovými věnci v Lažanech, Morašicích a Řikovicích

Uctění památky padlých a 80. výročí od konce 2. světové války

Osmdesát let uplynulo letos v květnu od dosud nejhroživějšího celosvětového konfliktu, od 2. světové války. Ta bezpochyby dopadla i na naše vesnice. V minulém čísle své vzpomínky v podobě vyprávění svého tatínka připomenul Milan Fikejz. K tomuto výročí se v okolí pořádá řada vzpomínkových akcí, na které jsou občané našich obcí také zváni. V dnešní složité době je zvláště důležité si takové historické události opakovat a připomínat, protože současný válečný konflikt se nachází od nás opravdu blízko.

ZASE SLEPICE V IGELITU!

Je mi z toho opravdu špatně. Jak to, že se takhle někdo může chovat k přírodě? Zase jsme našli tolik odpadků... A do toho opět na stejném místě uhynulá slepice zavázaná v igelitovém pytli. Jak tohle někdo může udělat? To ti lidé nemají svědomí? To jim opravdu nezáleží na naší budoucnosti? Na jejich potomcích?

Do přírody jsme se rozešli v sobotu 5. dubna sice už v menším počtu, jak bývávalo. Některým se ale tento stanovený termín nehodil, tak prošli určenou trasu v jiné dny. Vážíme si, že mezi námi jsou pořád tací, kterým na ochraně přírody záleží. Zároveň jsme rádi, že poslední roky se aktivně angažuje i naše morašická škola.

Její žáci a pedagogové vyšli do Morašic a blízkého okolí v pátek 4. dubna. Věříme, že edukace a vzdělávání vede k lepšímu chování k našemu okolí, protože budování pozitivního vztahu k přírodě je to nejdůležitější.

S nadějí vždy doufáme a věříme i teď, že na podzimní akci Uklidíme Česko najdeme o něco méně odpadků než teď. Prosím. A pokud nevíte, kam s odpadky, jak správně třídit, koukněte na infografiku, která vás navede.

Více informací o třídění odpadu zde:

VÝZVA KE SPOLUPRÁCI na výstavě o kolektivizaci na Litomyšlsku

K 75. výročí akce Kulak, zahájené v říjnu roku 1951, která měla vyústit v likvidaci selského stavu, jsme se v litomyšlském muzeu rozhodli uspořádat na podzim roku 2026 výstavu o průběhu kolektivizace v bývalém okrese Litomyšl. Neomezíme se však jen na region. Připomeneme tak děsivé období historie našeho venkova, protkané osudy statisíců lidí nelítostně semletých politicko-byrokratickou mašinerií.

Partnery výstavy budou Asociace soukromých zemědělců a Národní zemědělské muzeum.

Vstupujeme do jednání i s Ústavem pro studium totalitních režimů. V rámci výstavy chystáme i projekty pro veřejnost, na nichž se bude mj. podílet historik Pavel Kosatík, jehož děda byl jako kulak uvězněn v jáchymovských uranových dolech.

Kdokoli by se chtěl projektu zúčastnit (vzpomínkami, dochovanými rodinnými materiály apod.), je vítán. Stejně tak budeme vděční za sponzorské dary, které by pomohly zajistit finanční krytí akce.

Za naši instituci koordinuje veškeré přípravy **Martin Boštík** (bostik@rml.cz, 777 659 434), na něhož se můžete s čímkoli obrátit. Děkuji.

René Klimeš,
ředitel Regionálního muzea v Litomyšli

ÚSPĚŠNÁ OBČANKA Františka Bělohávková

V celostátní soutěži Zlatá tužka zaznamenala mimořádný úspěch Františka Bělohávková z Řikovic. Zvítězila v kategorii Báseň na zadaná slova – ledňáček, naděje, domov. Napsala báseň s názvem U břehu. Františka navštěvuje 5. třídu na 2. Základní škole Litomyšl. Gratulujeme k tomuto krásnému úspěchu!

Františka je velmi talentovaná a kreativní dívka. Získala již několik ocenění s kroužkem školní televize v audiovizuální oblasti, kde pomáhá psát scénáře, ale také se pravidelně účastní i soutěží literárních.

zdroj: Městský zpravodaj LILIE

PŘIVÍTALI JSME ČTYŘI NOVÉ OBČÁNKY

Dětským broukáním ožila v neděli 11. května zasedací místnost obecního úřadu. Dvě holčičky a dva chlapečky přivítala spolu s jejich rodiči a dalšími příbuznými starostka Pavlína Jarešová. Pokračujeme tak v tradici, která v naší vesnici trvá už desítky let. Slavnostní atmosféru pomohly vytvořit děti z mateřské školy, které pod dohledem paní učitelky Vostrčilové všem hostům zarecitovaly. O hudební doprovod se postaraly Zuzana

Famfulíková a Alexandra Rošková. Kromě přání pevného zdraví a štěstí v životě dostaly děti od obecního úřadu knížku s věnováním a nechyběla ani kytička pro každou z maminek. Rodiče vítaných dětí se podepsali do kroniky.

Mezi nové občánky naší obce patří: **Jáchym Netík, Karolína Pávková, Kryštof Bošík a Eliana Netíková.**

ZEMĚDĚLCI VS. DÁLNIČE V TELEVIZNÍ REPORTÁŽI

Regionální zprávy České televize odvysílaly 14. května reportáž o stavbě nedaleké dálnice D35, která komplikuje práci zemědělcům. Reportáž byla natáčena v okolí Tržku se zaměstnanci místního družstva ZD Růžový palouček.

Kdo neviděl, neváhejte zhlédnout.

VÝPADEK ELEKTRICKÉHO PROUDU MŮŽE TROCHU ROZHODIT

„Už se mi mýt vlasy nechce, nechám to na ráno.“ S těmito slovy ulehám v neděli 18. května do postele s tím, že to ráno zvládnou, než vyrazím do práce. Noc byla klidná a pěkně jsem se vyspala, abych plná sil vkročila do nového pracovního týdne. Vzbudím se a jsem v klidu bohužel jen krátce. Stres přišel hned záhy po nemilém zjištění. Nejde elektřina a v tom případě přestává téci i voda. „Super, takže jdu s mastnou hlavou do práce...“ Okamžitě hlásím situaci na dispečink distribuční společnosti a zjišťuji příčinu problému. Po chvíli se dozvídáme, že na elektrické vedení spadl strom a vše už se řeší.

Takže z vlastní zkušenosti doporučuji nenechávat věci na poslední chvíli. Myslíte, že jsem se o tom už několikrát nepřesvědčila? Nevím, proč to stále nedokážu pochopit a poučit se. Zkrátka je pořád místo, v čem se člověk může v životě posouvat. Na druhou stranu může pořád děkovat, že žije v civilizovaném prostředí, kde elektřina jde denně, voda teče nonstop. Přeci s mastnou hlavou se život nehroutlí!

PRVNÍ ZASEDÁNÍ VALNÉ HROMADY MIKROREGIONU LITOMYŠLSKO

Dne 2. června proběhlo 1. zasedání Valné hromady Mikroregionu Litomyšlsko v tomto roce, na kterém se sešli zástupci z 29 obcí z celkových 42 obcí v regionu. Tentokrát členy hostila nejmladší obec regionu – obec Bučina, která se připojila v roce 2023. Starostka Kateřina Novotná zahájila jednání milým přivítáním v obecním domě a společně se svými kolegyněmi připravily báječné občerstvení a příjemnou atmosféru.

Jednání pokračovalo přivítáním starosty Litomyšle a předsedy svazku panem Danielem Brýdlem. Tajemnice svazku obcí paní Miroslava Kubešová seznámila přítomné s povinnými informacemi a se schvalováním finančních zpráv a nových stanov organizace, jak nařizují pravidla veřejné správy. Následně projektová manažerka regionu paní Ivona Svobodová informovala o činnosti regionu uplynulého půl roku. **Jednalo se především o projekty:** Ukončený projekt Program obnovy venkova Pardubického kraje – POV 2024 – Cyklotrasy regionu Litomyšlsko, dotační titul POV 2025 – Propagace a prezentace regionu Litomyšlsko – průběh fotografování v obcích, průběh realizace projektu Panoramatas – 3D pohledy do obcí regionu, **natáčení programu Cyklotoulky, který se vysílá 21. června na ČT2**, realizace propagačního materiálu – tržací mapa Cyklotrasy regionu a dokončení projektu Cyklotrasy regionu – umístění tabulí do terénu, značení a letáků. **Další realizované projekty** – školení Excel a příprava projektů POV 2026. Další aktivity jsou navazování spolupráce s okolními mikroregiony. Zatím proběhla schůzka a jednání s manažery Mikroregionu Orlicko-Třebovsko a je plánována další spolupráce.

Průběžně pokračuje spolupráce s IC Litomyšl v oblasti zveřejnění akcí, které se konají po celém regionu. Aktivní propagace činnosti regionu probíhá na Facebooku Mikroregion Litomyšlsko a webových stránkách.

Projektová manažerka Ivona Svobodová poděkovala za spolupráci všem přítomným členům a vyzvala k další budoucí spolupráci. Předseda svazku Daniel Brýdl vyzval přítomné členy, aby i sami členové přinášeli návrhy a připomínky či nápady, které by se daly v rámci regionální spolupráce realizovat. **Tímto vyzýváme i občany regionu, aby se s jakýmkoliv dobrým nápadem na činnost svazku obrátili přímo na svého starostu či starostku nebo na kancelář Mikroregion Litomyšlsko prostřednictvím e-mailu ivonasvobodova@email.cz.**

Po předání těchto informací byl promítnutý pořad Cyklotoulky, který se na Litomyšlsku natáčel, a pak pokračoval další program. Následně slovo dostala paní Petra Zimová ze správního odboru Městského úřadu Litomyšl a informovala starosty o novinkách, které je čekají v nadcházejících volbách. Pak slovo dostal pan René Klimeš a pan Martin Bošík z Regionálního muzea v Litomyšli s žádostí a výzvou ke spolupráci o projektu, kde chystají novou výstavu z období „Kolektivizace a normalizace v období 50. let 20. století“.

Posledními hosty byli zástupci Ministerstva vnitra ČR a přednesli informace z oblasti obecní závazných vyhlášek obcí a jejich zveřejňování ve Sbírce právních předpisů ÚSC. Zástupci obcí byli informováni o novinkách spojených s těmito předpisy. Rovněž byli vyzváni ke spolupráci s úředníky ministerstva, aby obce měly všechny náležitosti v pořádku. Celá akce trvala dvě hodiny a setkání bylo příjemné. Doufáme, že příští setkání bude opět v takto hojném počtu.

Ivona Svobodová,
projektová manažerka
Mikroregion Litomyšlsko

DO PRAHY ZA NEFRITKOU, DO BAZILIKY A NA MUZIKÁL

Dne 12. dubna se vydali občané z Morašic, Řikovic a Lažan spolu se známými a přáteli do Prahy. Naše obec umožnila zájemcům navštívit jedno ze dvou muzikálových představení, a to **Já, secese Show v Divadle Hybernia** a **Mýdlový princ v Divadle Broadway**. Jelikož po příjezdu do Prahy zbýval do začátku představení ještě čas, vydaly se skupinky podle zájmu na krátké poznávání Prahy.

Obdivovali jsme baziliku sv. Jiří

Naše skupinka se přemístila tramvají do objektu Pražského hradu. Jako obvykle všude davy cizinců a fronty lidí čekajících na vstup do památek, největší samozřejmě byla do chrámu sv. Víta. Jelikož nám lidé ve frontě sdělili, že to vypadá ještě na dvě hodiny čekání, raději jsme se zařadili do menší fronty. Ta se táhla do baziliky sv. Jiří. A tak se konečně dlouholeté přání mého manžela splnilo.

Bazilika patří mezi nejstarší v Praze. Byla několikrát přestavována. Přestavby se konaly hlavně po požárech. Dostavovaly se zejména kaple, například kaple sv. Ludmily. Architekt Kaňka připojil ke kostelu třeba i barokní kapli sv. Jana Nepomuckého. Obdivovali jsme úžasnou práci architektů, kameníků, kovářů, malířů, varhaníků a dalších. Měli jsme štěstí i na neplánovaného průvodce z řady uvaděčů.

Já, secese, nebo Mýdlový princ?

Představení Já, secese Show, které jsme měli možnost navštívit díky naší obci, nás mile překvapilo. Druhá skupina naší výpravy si vybrala muzikál Mýdlový princ. Také oni byli nadšení a sdíleli své pozitivní ohlasy cestou domů. Především to, že děj muzikálu provázely známé a oblíbené písničky Václava Neckáře. Já jsem ale zaměřila na představení do Hybernie a ráda se s vámi o něj podělím.

Zajímavý náhled na dílo a život Alfonze Muchy, našeho českého, vynikajícího malíře a grafika známého po celém světě. Jeho tvorbu obdivujeme! Celý muzikál si hrál s příběhem grafika z Ameriky, jeho láskou a příběhy ze života Alfonze Muchy. Do toho byly promítány i historické fotografie.

Úžasný byl balet, který byl plný akrobatických prvků. Měli jsme to štěstí slyšet výborné zpěváky – jak sólisty, tak sbor. Také se nám představila vynikající houslistka Julie Svěčená, dcera našeho vynikajícího houslisty Jaroslava Svěčeného. Projekt je plný nových technologií – Muchova díla opravdu ožívají. Celý zážitek doplnily také silné kouřové a světelné efekty. Byla to spíše show, což je dnes trendem.

Představení se mi líbilo, až na ta ostrá světla a místy zbytečně vysokou hlasitost. No zkrátka, byla to prostě show.

Zdeňka Fikejzová

Foto: archiv Divadla Hybernia

Hurá za nefritkou filipínskou!

Jiná skupinka zaměřila ve volném čase před muzikálem do Botanické zahrady Přírodovědné fakulty Univerzity Karlovy do ulice Na Slupi v Praze 2 nedaleko Vyšehradu.

Rozloha zahrady je 3,5 ha a ročně ji navštíví asi 100 tisíc návštěvníků. Ve sklenících je stálá expozice tropů a subtropů včetně národní sbírky kaktusů a jihoafrických sukulentů.

My jsme se dozvěděli, že ve skleníku zrovna kvete nefritka filipínská, mizející kráska deštivých lesů. Liána, která se v přírodě vyskytuje pouze na Filipínách, běžně dorůstá i dvacetimetrové výšky. Převísle hrozny unikátních tyrkysových květů bývají až 90 centimetrů dlouhé, květ měří 5 až 7 centimetrů.

A viděli jsme ji, byla to opravdu nádhera, tak jsme ji pro vás alespoň vyfotili.

DESINKA OPĚT ROZTANČILA LUBNOU

Jedna z posledních neděl v březnu tradičně patří oblíbenému setkání našich důchodců z celého Mikroregionu Desinka. Letos se opět konalo na Skalce v Lubné konkrétně v neděli 23. března. Z našich obcí se důchodců zúčastnilo opět hodně, protože dokázali zaplnit jeden velký prodloužený stůl. Nedělní odpoledne u muziky jim zpříjemnila

hudební produkce JUNIOR II. se zpěvákem Radkem Klusoněm. A co myslíte, že kapela hrála za písňe? České a slovenské hity a samozřejmě i lidovou hudbu. Popravdě parket byl pořád plný, takže můžeme usoudit, že výběr repertoáru byl zvolen na jedničku. Jako občerstvení jsme pro naše důchodce připravili zákusek s kávou a klobásku. Z ohlasů můžeme opět hodnotit tradiční setkání u muziky velmi kladně. Jsme rádi za to, že dokážeme jako svazek takto perfektně fungovat a připravovat akce, které mají úspěch.

JARO V MORAŠICÍCH

Když uvidíme čápa, mnozí si z dětství vybavíme dětskou říkanku nebo písničku. O čápovi se také vypráví pověst, že kdysi v malé vesnici žili lidé, kteří si velmi vážili přírody. Na komíně jednoho statku každý rok hnízdl čáp. Všem lidem ve vesnici přinášel štěstí a úrodu. Přišel suchý rok, lidem se přestalo dařit, docházela voda, úroda usychala. Na obloze se objevil černý mrak a z něj vystoupila postava – zlý duch sucha, který chtěl vesnici zničit. Z komína vzlétl starý čáp, zakroužil nad vsí a klapáním přivolal déšť. Začalo pršet, duch sucha zmizel a vesnice díky čápovi byla zachráněna.

Možná jste začátkem dubna slyšeli ze zemědělského střediska v Morašicích čapí klapání zobákem. To právě dorazil čáp samec, který klapáním zřejmě taky přivolával tolik potřebný déšť, ale hlavně očekával zaklání hlavy přílet partnerky. Cesta byla jistě náročná, bylo zjištěno, že čáp uletí 250 až 300 km za den. Čápi jsou výborní letci, dokážou letět až 47 km za hodinu a využívají techniku plachtění. Setkání partnerů bylo úspěšné a za nějakou dobu se jim podařilo uhnízdit a s pečlivostí a starostlivostí jim vlastní střídavě vysedávají na hnízdě. Čáp

samec obstarává potravu, živí se drobnými savci – hraboši, krtky, taky hmyzem, žábami, žížalami, loví plže, ryby, ale i ptačí vejce a mršiny. Čápi nevlastní pevnou ložnici, v noci nesedící samec přespí buď na kraji hnízda, nebo poblíž na vyvýšeném místě. Spací poloha je podobná té odpočinkové, na jedné noze a s hlavou pod křídlem. Podle ornitologů samice snáší 3 až 5 vajec a inkubace trvá až 34 dní, mláďata se obvykle klubou 12 až 36 hodin. Je to jejich první, těžká, životní zkouška. Snad brzy uvítáme na hnízdě malé čápátko a budeme svědky, jak vznešení a trpěliví rodiče pečují o své potomky. Čáp se dožívá průměrně deseti let, nejvyšší zjištěný věk čápa žijícího v přírodě je 27 roků.

Jak jim můžeme pomáhat a chránit je? Potřebují k životu přirozené prostředí, mokřady, louky, pestrou krajinu, kde najdou dostatek potravy. Nikdy je nesmíme přikrmovat, můžeme je jen laskavě sledovat. Čáp symbolizuje příchod jara, nový život, všeobecné štěstí, býval zárukou, že hospodáře čekají dobré časy. Říká se, že nosí děti a hlavně kluky, necháme se tedy překvapit, kolik jich k nám do vsi přinese.

Alena Čejková

Čáp se třemi mladými hnízdíci na konstrukci v areálu ZD Růžový palouček u nás v Morašicích

MLADÍ TANEČNÍCI DODALI VEČERU JISKRU A PAK VZPLÁLA HRANICE!

Rok se s rokem sešel a pomalu se blížila filipojakubská noc. Co to pro nás znamená? Domluvit se na přípravě hranice a na všem ostatním. Je potřeba rozdělit úkoly, kdo vyrobí čarodějnic, zda bude občerstvení a samozřejmě pozvat naše spoluobčany. Pepa Štěpán se postaral o dřevo, Dana Krejsová zhotovila krásnou čarodějnic, která letos opravdu pěkně hořela a Veronika Říhová se postarala o občerstvení. A abychom nechodili ve vysoké trávě, obecní pracovníci s předstihem posekali hřiště a navozili stoly a lavice.

Hranici jsme postavili už víkend dopředu, abychom vše měli v klidu připravené. Vážíme si pomoci a děkujeme všem, kteří nám přišli pomoci, jak malým tak i velkým silákům.

A když nastal ten správný den, 30. duben, čekali jsme, kdo všechno dorazí. Sešli jsme se opravdu v hojném počtu a zaplnili připravené lavice na zadním hřišti. V příjemné atmosféře jsme spolu popovídali, popili a něco dobrého jsme si samozřejmě opekli. A neuvěříte, že i na kulturní vložku přišlo! Beáta a Honza se postarali o malé taneční vystoupení. Vůbec jsme to nečekali, bylo to opravdu suprové. Když se pomalu stmívalo, nastal ten dlouho očekávaný okamžik, kvůli kterému jsme se sešli – zapálení ohně. Hasiči v pozoru a děti, doufáme, že budoucí hasiči, připraveni s džberovkou uhasit případné překročení plamene, kam by neměl. A my dospělí? Na nás dopadla celá atmo-

sféra. Oheň hrál a chvíli jsme pěli i za doprovodu kytary známé a nejen trampské písně.

Noc postupně houstla a lidé se začali rozcházet do svých domovů. My jsme proto pomalu začali skládat stoly a uklízet. Po půlnoci už nám malý ohýnek plápolal a krásně svítil na cestu k domovu. Druhý den dopoledne jsme se z části zase sešli, abychom vše po vydařené akci uklidili. Velké díky všem, kdo pomáhali a dokázali vytvořit pohodovou atmosféru. Za rok zase na viděnou.

HURÁ NA 1. MÁJ DO ŘIKOVIC

Vzpomenete si ještě na pana učitele Oldřicha Ma-lečka, který se žáky naší základní školy jezdil na putovní tábory po řece Vltavě, Lužnici a Nežárce? Tyto řeky se sjížděly na nafukovacích člunech, které byly pojmenovány Neptun (chlapců) a Amazonka (dívek).

A tak na jeho počest do Řikovic vyrazila parta vo-dáckého oddílu Amazonek se svým kapitánem. Zúčastnila se se svými loděmi celého prvomájového průvodu a počkali i na stavění máje, což v Mo-rašicích neznají.

PŘÍBĚH HUDBY

Krásný koncert s podtitulem Příběh hudby se uskutečnil v sobotu 3. května ve velmi příjemném prostředí kostela sv. Petra a Pavla v Morašicích. Mladí interpreti Te-reza Chvalkovská (zpěv), Daniela Váňová (akordeon) a Jan Kopta (basová kytara) přednesli nejen nádhernou hudbu, ale zároveň pomáhali s výrobou pohoštění. Postarali se tak o silný kulturní zážitek, ale i zážitek pro chuťové pohárky návštěvníků koncertu. Děkuji všem, kdo na koncert přišli a pomohli vytvořit krásnou atmosféru. Děkuji farnosti Morašice za zapůjčení prostor a obci za dárky pro interprety. Už teď se těším na příští setkání u hudby.

Ladislava Váňová

DEN MATEK

Svátek těch nejdůležitějších osob

Druhá květnová neděle patří tradičně oslavě těch nejdůležitějších osob v našem životě – našich maminkám. Ani v Morašicích na tento krásný svátek nezapomínáme. Obec ve spolupráci se základní školou a základní uměleckou školou každoročně pořádá slavnostní vystoupení.

Letos se akce konala 6. května od 16 hodin. V za-sedací místnosti obecního úřadu zazněly tóny flétny, houslí, klavíru a zpěvu v podání žákyň ZUŠ, které vystoupily v komorním souboru. Přidali se žáci 2. a 3. třídy ZŠ Morašice, aby svým zpěvem podpořili umělecký soubor a společně vytvořili velký sbor, který dojal všechny přítomné – maminky, babičky, tetičky i širokou veřejnost.

Repertoár byl pečlivě vybrán a doprovázen dětskou upřímností, díky které se mnohým v sále zaleskly oči dojetím. Atmosféra byla slavnostní a přesto vřelá – taková, jakou si maminky bezpochyby zaslouží.

Celé odpoledne nám připomnělo, že hudba spojuje – děti, rodiče i generace a dokáže vyjádřit to, co někdy ani slovy nelze říct. A právě slova jsou někdy tím nejjednodušším způsobem, jak říct „děkuji“.

Děti si pro své maminky ve škole připravily práníčka, která své mamince na konci představení přinesly. Každá žena ještě dostala od obce květinu jako po-děkování.

Děkujeme všem, kdo se na této krásné oslavě po-díleli – učitelům, organizátorům, všem ženám, které opět napekly úžasné dobroty, a především dětem, které dokázaly, že radost se dá vyjádřit nejen slovem, ale i hudbou a písní.

*Maminko, máš něžné ruce,
hladíš jimi každý den,
v srdci nosíš slunce,
jsi náš domov, klid a sen.*

Monika Sychrová

OBČANKU, PROSÍM Aneb jak jsme prokazovali naši totožnost

V úterý 13. května jsme se vydali na již tradiční jarní výlet důchodců. Naše cesta směřovala na prohlídku zámku Loučeň, a ne na ledajakou, ale s kněžnou a nadlesním. Loučeň je pátým nejnavštěvovanějším zámkem v České republice. A to i díky udržovanému zámeckému parku s evropskou raritou – dvanáctkou zábavných labirintů a bludišť.

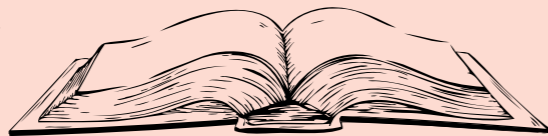
Po prohlídce jsme se naobědvali v zámecké restauraci Vtipná kaše a spěchali ku Praze do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Při vstupu do budovy Thunovského paláce jsme všichni museli předložit své občanské průkazy a projít bezpečnostním rámem. Ujal se nás asistent pana poslance Dubského Vojtěch Svoboda. V předsáli nás seznámil s funkcemi a činnostmi poslanecké sněmovny, s historií českého parlamentu, architekturou a historií sněmovních budov. Poté se k nám přidal pan poslanec Tomáš Dubský, starosta Obce Vysočina, který právě skončil jednání zemědělského výboru. Ukázal nám hlavní jednací sál a vysvětlil, jak se hlasuje. Všichni jsme se vyfotili na venkovní terase. Nakonec jsme ještě navštívili nádvoří s kašnou, ze kterého bylo vybudováno tiskové atrium poskytující moderní zázemí novinářům. Tam nám byly zodpovězeny ještě naše dotazy a pak jsme se již rozloučili.

Cesta domů uběhla poměrně rychle. Díky patří také panu řidiči. A shrnutí? Už se těšíme na společný podzimní výlet.

ČTEME Z KRONIKY MORAŠIC

Rok 1862. Teď jaký maj sedláci kočáry a pryčky a korby polstrované, to sotva mívali hrabata, a teď si hrabě neb kníže nemůže lepší zjednat, leda by si to dal okovat stříbrem, nebo zlatem, ale jinak se sedlákoj nevyrovná. A v oděvu též tak. Arci docela všichni také ne. Keří měli na srci sprostost jako selskej a ze starýho věku opatrnost, tak byl opatrněj, i taky někteří blázni štacparty si nechávali! Za starých časů šily se rukávy k pěsti uščí a eště se zapínaly, aby tam nefučelo, a teď může tam strčit eště jednu ruku. Stará móda pryč. Co bejvaly sukně vlněný a cajkový, přece to trvalo několik let, než se to roztrhalo, kalhoty kožedný, teď šotys a sukno, a ženský šotysový sukně a štofový, teď už se děvečka stydí za vlněnou sukni ve všední den, nebo zástěru modrou a sukně dvě na

sobě musí mít a má to honem pryč, a botky sametový, telecí to už se styděj nosit a též i pacholci, celý svět. Snad blázni děvečky, daj všecko na sebe, co vysloužej a ani se jim nedostává, aby jen se světu zalíbily. A děvečka se taky hned vdá na půl kola. Dyž prej s chasníkem nelihá, že si jí žádněj nevšímne a k tanci neveme.

V roce 1866 vypukla válka mezi Rakušany a Prusy. Prusové, kterým jsme v roce 1863 pomáhali ve Šlesvicko-Holštýnsku, vtrhli na několika stranách do Čech a bylo nejvíce na půdě české bojováno. I naše obec poznala Prusáky, kteří zde ve velikém počtu dílem táhli, dílem ubytovali a hlavně rekvirovali (rekvirovat – úředně zabírat, pozn. red.). V Čechách Prusáci ztloustli, neboť tak dobré časy asi nemají a míti nebudou, jako v požehnaných krajích našich.

POVÍDAČKY ANEŽ ŽIVOT NA VSI OČIMA MAMKY A JEJÍCH DĚTÍ

„KLAPY, KLAP“

Byla jednou jedna vesnička, v té vesničce stál vysoký komín, a na tom komíně si postavil hnízdo čáp.

„Mami, to není komín, to je taková konstrukce udělaná pro čápa,“ uvádějí děti věc na pravou míru.

Nojo, tak teda v té vesničce chtěli vytvořit příhodné místo pro hnízdění čápa. A tak chlapi z „jezedé“ vyrobili speciální konstrukci. Od té doby se v té vesničce každé jaro ozývá odněkud z výšky čápi klapání. Koncem léta se na nebi nad vsí v kružících pomalu vznášejí tito nádherní elegantní tvorové. Letos je to však poprvé, kdy čápi pár skutečně zahnízdil a vyvedl mladé. Sousedé, kteří mají čápi hnízdo hned nad svou zahradou, pojmenovali prvního z morašických čápů Mirek, protože jeho přítomnost zaznamenali poprvé sice na Miroslavu (5. dubna), první na hnízdo však zpravidla přilétá samec. A zanedlouho se k němu přistěhovala čápiice paní Mírová.

„Mami, a proč vlastně chtěli, aby tam ten čáp hnízdil?“

„Já vím, voni chtěli, aby jim nosil děti, že jo?“

„Jako chlapům do jezedé? Ťuk, ťuk,“ přemýšlejí nahlas děti.

Počkejte, děti, poslouchejte. Chtěli prostě čápiovi pomoci s hnízděním, protože se od pradávna věřilo, že čáp přináší štěstí, zdraví a Boží požehnání. Možná je to proto, že čápi přilétají na jaře, že to jaro jakoby přinášejí. No a na jaro se lidé vždycky po dlouhých studených zimních měsících těšili jako na smilování.

„A kde je ten čáp schovanej v zimě?“

„Odlítá do teplých krajin, to ví přece každej.“

„Teplý krajiny? Kde to je?“

„No přece v Africe, to nevíš?“

„Mámí, ať mě nechá...“

No tak, nechte toho a poslouchejte, s čápy je to hrozně zajímavé. Máš pravdu, většina čápů létá na zimu do Afriky. Představte si, že až úplně dolů do Jihoafrické republiky, což je zhruba 9 000 km. Cestují ve velkých hejnech a většinou jen tak volně plachtí, vznášejí se na stoupavých teplých vzdušných prouděch nad pevninou. Ušetří tak hodně energie, než kdyby pořád máchali křídly. A taky si po cestě dělají přestávky, vždycky tam, kde najdou dost potravy. Mladí ptáci cestují spolu se staršími a všechno

o leteckém cestování od nich okoukají. Představte si ale, že existují výjimky, kdy čápi zůstanou přes zimu u nás.

„A nemůžou tady zmrznout?“

Čápi jsou schopní vydržet teploty až do -27 °C a pokud najdou dost potravy, jejich přezimování je možné. Jeden čápi pár zůstává v Čechách přes zimu asi od roku 2006. Nejprve zůstal jenom samec, ale pak se k němu připojila i jeho družka. Čápi jsou pověstní nejen věrností svému hnízdu, ale i věrností partnerskou. Co je ale zajímavé, že jejich potomci, čápati, každý rok odlétnou s ostatními tažnými kamarády. Mají totiž odlet do teplých krajin uložený v genech po všech dávných předcích. To, že jejich rodiče přes zimu zůstávají, je tedy zřídka odchylnka.

„To je strašně smutný, že jim děti odlétnou.“

„Eště, že s ním zůstala ta čápiice, že tam není v zimě sám,“ představují si děti.

Ano, je to dojemná představa. Čápi jsou i velmi starostlivými rodiči. Představte si, jak to musí vypadat někde na komíně při bouřce nebo silném lijáku. Čápi rodiče svými ohromnými křídly brání mláďata před nepřízní každého počasí.

„Mami, a proč se teda říká, že čápi nosej děti?“

No, existují takové pověsti, že kdysi dávno žila germánská bohyně Holda, která mimo jiné panovala nad studnami, prameny, potoky a jezery, kde přebývaly duše nenarozených dětí. A čáp byl takový pomocník a posel bohyně Holdy, který svým dlouhým zobákem lovil z vody dušičky nenarozených dětí a roznášel je tam, kde očekávali narození potomka.

Různých pověstí a říkadel o čápech existuje mnoho ve všech zemích, které čápi obývají. V Bulharsku věří, že dům, na kterém hnízdí čáp, je ochráněn před pohromami a úmyslné poškození čápiho hnízda, vajec nebo ublížení mláďeti přináší velkou smůlu. V Litvě, kde hnízdí nejvíce evropských čápů, je čáp národním symbolem vyobrazeným na mincích a je dokonce považován za posvátného. U nás známe spoustu čápích říkadel. „Klapy-klap, já jsem čáp“ je jedna z prvních říkaček, které se malé děti učí už ve školce. Ponaučení přináší bajka o čápiovi a lišce. Anebo ten příběh, jak jediný čáp dokázal zachránit medvěda, když mu svým dlouhým zobákem vytáhl z krku zapíchnutou kost. Čáp je zkrátka významným symbolem v kultuře mnoha zemí. A nám, děti, nezbyvá než si přát, aby měl nadále místo v naší krajině a jako symbol jara, štěstí a rodičovství žil i nadále v našich myslích.

SRDCE MORAŠICKÝCH HASIČŮ PLANE DÁL!

V sobotu 26. dubna o půl druhé jsme se sešli v hojném počtu u obecního úřadu na tradiční sběr železa. Po vesnici jsme posbírali celý valník. Celý kontejner jsme pak naplnili železem ze sběrného dvora. A navečer jsme si nohy nahoru opravdu nedali! Šli jsme pomoci s přípravami na čarodějnice.

Svoji aktivitu jsme si přenesli i do měsíce května. Ve středu 13. května jsme byli povoláni paní starostkou, abychom zalili nově vysazené stromy u Lažan a v Říkovicích.

V sobotu 17. května se v Suché Lhotě konala hasičská soutěž našeho okrsku. Ani my jsme se nenechali zahanbit a vyrazili na ni. Ve středu 30. dubna jsme se poprvé sešli na první ze tří zkoušek na hřišti.

Když jsme potrénovali, zůstali jsme na místě a dohlíželi na oheň při pálení čarodějnic.

Na této první zkoušce jsme se domluvili, kdo co bude dělat, a jakou bude mít funkci, protože letos poprvé jsme měli celý mladý tým. Věková hranice našich dobrovolných hasičů byla od 15 do 23 let. A šlo nám to opravdu krásně. Jen do té doby, než nás začala zlobit mašina. Tu jsme ale v týdně dali do pořádku a mohli opět pilně trénovat. Chtěl bych poděkovat klukům za jejich zápal a chuť k hasičskému sportu. O výsledky nám tento ročník moc nešlo, pro nás bylo důležité hlavně vše zvládnout bez úhony. Máme co zlepšovat, jsme si toho vědomi, ale jsme mladý tým, o kterém se ještě uslyší!

Jiří Famfulík, velitel SDH Morašice

KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ!

To byl podtitul zábavného dětského dne organizovaného Mikroregionem Desinka v pátek 30. května v Horním Újezdu. Z každé vesnice z oblasti mikroregionu se vybere pětičlenný tým mladších a starších žáků. Před kulturním domem, kde nás uvítala milá paní starostka, to vypadalo jako na sjezdu hasičských vozidel, protože všechny obce dopravily své žáky právě těmito auty. Paní starostka nám vysvětlila, co a jak a mohli jsme začít soutěžit. Všechny disciplíny byly věnované hrám a hraní. Snažili jsme se všude, jak jen síly stačily. Nejnáročnější byla časovka. To byl běh do šířícího kopce. Měli jsme čtvrtý nejlepší čas! Ještě teď mne bolí nohy,

a to jsem jen nesla svršky. Když jsme vše zvládli, byli jsme obdarováni úžasným obrovským řízkem. Pak už jsme netrpělivě očekávali vyhodnocení.

Vyhlášeje se odzadu, takže se postupně radovalo méně a méně týmů. V kategorii mladších jsme se radovali až do 5. místa. V kategorii starších jsme se radovali do úžasného 2. místa a zisku krásného poháru. Musím pochválit celé morašické družstvo, protože po celou dobu fungovalo jako skvělý tým. Celý den jsme si moc užili. Počasí nám přálo až na cestu domů, kdy přestalo pršet a vykouklo i sluníčko.

Stanislava Coufalová

PERLIČKY Z NAŠÍ HISTORIE

Nastal čas zabrousit v tomto díle historických perliček do zdravotní péče poskytované v průběhu času u nás ve vsi. Čtení bezpochyby velmi zajímavé. Nutno podotknout, že lékaři, kteří se v našich ordinacích střídali, sklízeli povětšinou pozitivní ohlasy a byli u občanů velmi oblíbeni, jak je známo z dochovaných pramenů. Proto předpokládám, že i pro vás, milí čtenáři, bude povídání zajímavé a třeba se poprvé dozvíte, že právo jakékoliv lékařské péče bylo v dávných dobách vzácné.

Zdravotní středisko (čp. 75)

V roce 1882 nebyl v obci lékař, proto byl pro obec ustanoven „ohledavatel mrtvol“. V případě úmrtí měl rozhodnout, zda na ohledání musí pozvat lékaře, nebo svými znalostmi rozhodne sám. Tento občan v případě smrti člověka musel dát souhlas k jeho pochování. V roce 1864 podle starých záznamů měla obec pouze ranhojiče. To znamená, že v Morašicích před nástupem prvního obvodního lékaře jsme měli ranhojiče a ohledavače zesnulých.

Zdravotní středisko v roce 1908

Ordinace praktického lékaře

Prvním obvodním lékařem byl v Morašicích **MUDr. František Kočí**, který nastoupil v roce 1893. Před jeho nástupem okres žádá obec, aby lékaři poskytla bezplatný byt a aby lékař bydlel přímo v obci. To mělo velký význam pro občany, protože byl snadno dostupný. Doktor Kočí (*1866) pocházel z Dolního Újezda a do Morašic se přišel. Jeho manželkou byla Růžena rozená Slavíková (*1873). Bydleli v čp. 53. Ordinace byla zřízena v čp. 19 a ordinovali v ní i jeho nástupci.

Dle záznamů z té doby je zřejmé, že výlohy na služné obvodních lékařů hradí jednotlivé obce do obvodů přiřazených ze svých rozpočtů. Tím byl zaručen lékařům příjem. Dle zákona z roku 1888 jsou lékaři povinni provádět ohledání také dobytka a masa. Snad se jednalo o prohlídky hospodářských zvířat, aby nedocházelo k šíření infekčních chorob (slintavka). Prováděli také ohledání masa při domácích porážkách.

MUDr. Josef Drobny, který pocházel z Lažan, nastupuje v Morašicích v roce 1896. Bydlel i ordinoval v čp. 19. Krátce po nástupu do Morašic si začal stavět dům na místě dnešního zdravotního střediska (čp. 75), v němž následně bydlel a ordinoval.

V zadní části zahrady byla postavena maštal pro koně a místo pro bryčku (kočár) a jedna místnost pro kočího, který jezdil s lékařem za nemocnými. Kočím byl Václav Dlouhý z Morašic čp. 33.

Později si doktor pořídil auto a z maštale se stala garáž. Řidičem byl Josef Andrlé z Morašic čp. 30. Roku 1900 se doplňuje polohopisný plán novostavby a začíná se stavět objekt takový, jak jej známe dnes. Na fasádě je dosud jeho monogram J. D. Mezi pacienty byl doktor Drobny velmi oblíbený a dojížděl za nemocnými až do Skutče. Jeho manželka mu pomáhala a společně zhotovovali i léky. Účastnili se také veřejného života v obci, hlavně v Sokole. Doktor Drobny v Morašicích působil do roku 1932, kdy odchází s rodinou do Brna. Dům čp. 75 již od roku 1929 vlastní obec.

Do Morašic nastupuje **MUDr. František Kopecký** (*1904) z Desné. Působí u nás až do roku 1975 a to celkem dlouhých 42,5 roků. Během své praxe si pořídil i rentgenový přístroj. V lehčích případech dokázal zastat i práci dentisty. Za pacienty jezdil automobilem Tatra 57. V ordinaci mu pomáhala jeho žena Ludmila. Doktor Kopecký byl i dobrý muzikant, hrál velmi dobře na cello a písal na flétnu. Byl jedním z iniciátorů zrodu malého orchestru a různých hudebních produkcí na sále u Vodehnalů. Později se hudebníci scházeli u něho doma. V době války doktor Kopecký také s nasazením vlastního života ošetřoval i partyzány v okolí Skutče, Proseče a Vidlaté Seče.

Od roku 1937 byla v budově čp. 75 postupně prováděna rozsáhlá oprava. Byly položeny nové podlahy, zhotovena nová elektroinstalace, instalovány nové dveře a okna. Celý dům byl kompletně vymalován. Po celkové opravě chtěl doktor Kopecký celý objekt koupit, ale obec jej neprodala. Roku 1975 doktor Kopecký z Morašic odchází za synem do Pardubic a krátce na to v roce 1976 umírá.

Do Morašic přichází jako obvodní lékař **MUDr. Bohanes**. Ten si v krátké době získává oblibu u pacientů. Z rodinných důvodů však po velmi krátkém čase odchází.

Nastupuje **MUDr. Jiří Güttner**, velice zdatný chirurg, který pracoval jako primář na chirurgickém oddělení v nemocnici v Litomyšli. Z politických důvodů měl problémy v zaměstnání. Proto se nakonec stal obvodním lékařem v Morašicích a působil zde pět let. Získává si mnoho přátel i velké sympatie občanů pro svůj vřelý vztah k pacientům a promyšlenou péči o zdravotní středisko. Jeho zásluhou se středisko za krátkou dobu přebudovalo a zmodernizovalo, takže patřilo k nejlépe vy-

baveným venkovským střediskům v okolí. Doktor Güttner bohužel krátce na to nedovedl odolat zákeřné nemoci.

Do Morašic nastupuje v roce 1981 **MUDr. Soňa Komárková**, která pracovala jako anestezioložka v nemocnici ve Vysokém Mýtě. V ordinaci v Morašicích se paní doktorka snažila pracovat tak, jak to zavedl doktor Güttner. Morašický obvod je velmi rozlehlý a má dvě pracoviště. Do Morašic chodí pacienti z devíti obcí a osad. Druhé středisko – to cerekvické – slouží pro Cerekvici a Pekla. Po deseti letech v roce 1991 se však doktorka Komárková s Morašicemi loučí a odchází do Pardubic.

Na obvod nastupuje **MUDr. Jiří Šťastný**, který si po čase získává důvěru občanů svým vstřícným přístupem. Dovedl lidem naslouchat a nešetřil dobrým slovem. Od roku 1993 zahajuje soukromou praxi, která s sebou přináší mnoho administrativy, dohadování a práce s lidmi. Praxi končí v roce 1997. Jako sestra u obvodních lékařů působila od roku 1975 do roku 1997 Věra Fuchsová z Nových Sidel.

Po doktorovi Šťastném nastupuje do ordinace **MUDr. Miloš Sláma**. Za 15 let praxe prošel mnoha pracovišti a je odhodlán v Morašicích zůstat delší dobu. V ordinaci mu pomáhá jeho manželka a jako sestra zde působí Soňa Pešinová.

MUDr. Miloš Sláma

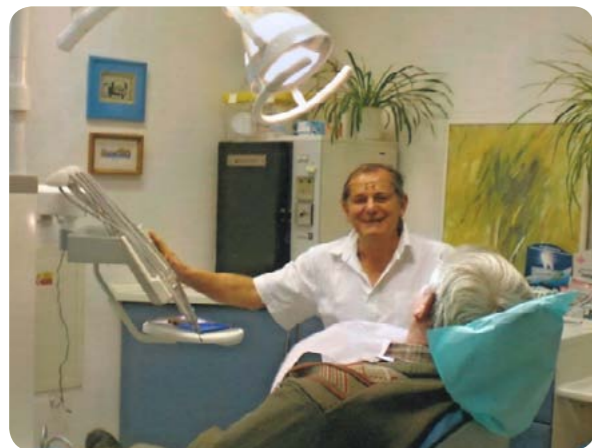
Zubní ordinace

Zubní ambulance a ordinace zubního lékaře byla v Morašicích uvedena do provozu v roce 1957. První lékařkou zde byla **MUDr. Laura Mikossi**, která tady pracovala do roku 1964, tedy 7 let.

V letech 1964 až 1967 v Morašicích ordinoval dentista **Stanislav Hudeček** se svojí manželkou Emilií. Pan Hudeček se narodil 1902 v Praze. Vyučil se

zubním technikem. Po vyučení pracoval u různých lékařů a dentistů. V roce 1929 se osamostatnil. Zkoušky vykonal v roce 1930. Pracoval jako dentista na ambulanci v Novém Bydžově a na OÚNZ v Litomyšli.

Po Hudečkových nastoupil v roce 1967 **MUDr. Vladimír Oliva**. Jako sestry u něho pracovaly Růžena Voženílková, pak Jana Hejtmánková a na delší dobu až do roku 2005 Dagmar Konečná. Po ní nastupuje jako sestra Pavlína Voříšková pocházející z Říkovic. V době, kdy doktor Oliva nastupuje do Morašic, je provoz ordinace financován OÚNZ Litomyšl. Na opravách i na vybavení se podílelo JZD Morašice a JZD Vidlatá Seč. 1. dubna 1993 bylo vybavení ordinace privatizováno. Doktor Oliva odkupuje zařízení ordinace. V pozdější době ordinaci modernizuje.

MUDr. Vladimír Oliva

Tato zubní ordinace odvádí dobré služby a je vyhledávána i občany, kteří do obvodu nepatří. Doktor Oliva pracuje ještě v Lubné a ve své ordinaci v Litomyšli. V roce 2016 však v ordinacích v Morašicích a Lubné končí. Od té doby si ponechává pouze ordinaci v Litomyšli. Zdravotní středisko v Morašicích je proto od roku 2016 bez zubního lékaře.

Dětská ambulance

Dětská ambulance a dětští lékaři zahájili svou činnost v Morašicích v roce 1952. Nejprve se jednalo o dětskou poradnu. Do obce dojížděli lékaři z nemocnice v Litomyšli, kteří prováděli hlavně prohlídky kojenců, předškolních dětí, preventivní prohlídky školních dětí a očkování.

V roce 1963 s novým územním rozdělením vzniká v Morašicích ordinace dětských lékařů. Postupně zde pracují: od roku 1963 do roku 1965 **MUDr. Kopecká** a do roku 1979 **MUDr. Krčma**. Po doktoru Krčmo-

vi nastupuje do roku 1981 **MUDr. Hejnová** a po ní **MUDr. Reif**. Do roku 1989 v dětské ordinaci působí **MUDr. Šráček**.

MUDr. Jitka Šváblová, sestra Monika Síčová a jejich malé pacientky s maminkou

V roce 1989 nastupuje dětská lékařka **MUDr. Jitka Šváblová** pocházející z Lažan, která od června 1993 zahajuje soukromou praxi. Vybavení ordinace a čekárny kupuje od nemocnice v Litomyšli. Funkci sestry vykonávala dlouhá léta Sylva Zorníková. Po jejím odchodu do důchodu nastupuje v roce 2006 jako sestra Monika Síčová. Doktorka Šváblová bydlí v Litomyšli. 1. července 2025 však MUDr. Šváblová v Morašicích po 36 letech končí a na její místo nastupuje její syn **MUDr. Martin Šváb**.

Na budově zdravotního střediska i uvnitř budovy a jejím okolí se od roku 2003 do 2010 provedlo mnoho větších či menších oprav a úprav – nová dlažba uvnitř, rekonstrukce sociálního zařízení, nové chodníky u budovy, oprava střechy, oprava komínů, nová krytina, výměna oken, výměna zadních a oprava vchodových dveří, výměna osvětlovacích těles a další. Byla rovněž podřezána budova a vložena izolace. Došlo k odkopání zeminy u třech stěn budovy a vybudována zbývající část kanalizace. V tomto období budova získala novou fasádu a nové měděné okapy. V roce 2009 byly zbourány chlévy (garáže) za střediskem, které nebyly již využívány, a jejich stav byl špatný.

Zdravotní středisko není trvale obydleno a je nadále v majetku obce. Bývalá zadní ordinace budovy je od roku 2014 využívána organizátory benefičního festivalu Hudba pomáhá. Od 1. září 2025 v ordinaci naproti dětské ambulanci bude nově zřízena **ordinace klinické logopedie** pod vedením **Mgr. Lenky Kavkové** z Litomyšle.

Jaroslav Krejsa

SMÍCH, NANUK A LIJÁK

Dětský den, jak má být

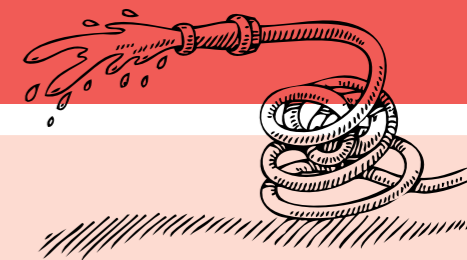
Třetí červnovou neděli, letos to vyšlo v kalendáři na 15. června, se slaví Den otců. U nás jsme na tento den naplánovali dětský den. Sice děti svůj svátek oslavili 1. června, ale u nás je zvykem ho pořádat o něco déle. Je to z toho důvodu, že všude v okolí probíhá řada podobných akcí. Děti pak mají větší možnost se zúčastnit dětských dnů v okolních vesnicích a také u nás. Proto, abychom jim připravili krásný den, už měsíc dopředu jsme začínali vymýšlet aktivity a stanoviště, které pro ně připravíme. Důležitým úkolem, což je vždycky velký oříšek, bylo sehnat dobrovolníky, kteří pomohou na jednotlivých stanovištích.

V den D bylo opravdu krásně a slunečno, počasi nám přálo. Ve dvě hodiny bylo všech dvanáct stanovišť připraveno a my s velkou nedočkavostí očekávali už jen příchod dětí. Děti přišly v hojném počtu. O půl třetí už jsem měla strach, že máme připraveno málo balíčků s odměnami. Po večerech jsem jich udělala raději 80, kdyby náhodou. Mezitím se už hřiště zaplnilo padesátkou dětí, které nadšeně pobíhaly po hřišti a plnily úkoly – házení pytlíků, chůze po laně, střelbu na terč, lov rybiček, přebírání pinzetou, přendávání míčků nebo dráhu se sbíráním plyšáků. Bylo potřeba taky trochu potrápiti jejich hlavičky, a tak musely složit slova a puzzle. Krásné stanoviště si připravili místní myslivci. Děti poznávaly zvířátka, ale musely rozeznat také pšenici od ječmene. A samozřejmě nechyběli ani místní hasiči se svými úkoly. Co ale bodlo nejvíce a co se dětem na závěr soutěžního odpoledne hodně líbilo, byl liják. Ten ocenili i dospělí, protože se teploty vyšplhaly k letním hodnotám.

Ráda bych touto cestou poděkovala všem, kdo nám přišel poháhat s přípravou této akce. Jsme za to moc vděční. Děkujeme Kačce a Anet za krásné malování na obličej. Veronice Říhové patří díky za to, že dětem přichystala odměnu – limonádu a nanuka. Velký úspěch měl také skákací hrad pro děti, který zajistila naše obec. Jsme rovněž rádi za podporu TJ Sokola za jejich pomoc při přípravách a poskytnutí zázemí.

A jak to dopadlo s těmi odměnami? Narychlo jsme museli pár balíčků dodělat, protože na fotbalovém hřišti s nadšením a vervou splnilo úkoly 85 dětí. Děkujeme, že jste všichni přišli a strávili jste s námi krásné nedělní odpoledne.

VELIKONOČNÍ OBCHŮZKA nesmí ztratit na síle!

Už si nevzpomínám kde, ale někde jsem se dočetla, že bychom si velikonoční obchůzku měli chránit. A proč? No proto, že uchovává přátelství a sousedské setkávání. Ale hlavně přeče kvůli tomu, že pomlázky omladí a povzbudí v dívkách a ženách jejich sílu. Navíc jsou Velikonoce časem nových začátků, naděje a zrození! Proto si tento den v roce snažíme stále připomínat. Tady na fotce máme jeden důkaz.

Kolik letos koledníků přišlo k vám? K nám oproti minulému roku zase o něco víc. Od devíti hodin se u nás dveře nezavřely. Poslední koledník přišel kolem páté hodiny odpoledne. Z Litomyšle dorazili chlápci sladění v košilích, vestičkách, s kravatami a kloboukem na hlavě. Jak jim to slušelo! A dokonce jeden koledník vážil cestu a dorazil k nám až od Pardubic! Že to tak má a objíždí známé a přátelé téměř po celém Pardubickém kraji.

Parta velikonočních elegantů z Litomyšle na návštěvě v Řikovicích

Asi 40 let zpátky v čase u „dolních“ Tašnerů

START HOUBAŘSKÉ SEZÓNY

Konec měsíce června a začátek prázdnin je považován za start houbařské sezóny. Začíná růst většina běžně známých a sbíraných hub. Nenalézají se v takovém množství jako v podzimních měsících, ale najít se dají. Záleží na počasí a množství srážek, které spadnou. Určitě růstu hub nesvědčí suché a horké léto.

V současné době roste několik druhů, které jsou jedlé a chutné. V lesích nebo pod listnatými stromy lze najít penízovky dubové a opeňky měnlivé. Našel jsem už i hřibba kováře. V trávě na zahradách, cestách a lukách rostou ve velkých kolech špičky obecné. Na stinných místech lze nalézt ještě čirůvky májovky. Běžně už rostou pečárky (žampióny) – polní, ovčí i opásané. Je hodně druhů hnojníků a křehutek.

I v letošním roce bude pokračovat práce mykologické poradny v Dolním Újezdě. Začínáme koncem měsíce června. Scházíme se tradičně každé pondělí od 16.30 hod. v restauraci Na Rovince.

Josef Černý, Mykologický klub Dolní Újezd

PENÍZOVKA DUBOVÁ

HŘIB KOVÁŘ

ŠPIČKA OBECNÁ

UŽ TEĎ SE TĚŠÍM na „krajinu mého stáří“

Projdeme na chvilku v duchu krajiny, ve které žijeme, a zkusme zapátrat po ovocných alejích... Tipuji, že většina z nás bude mít potíž v této představě najít desetileté či dvacetileté ovocné aleje nebo stromořadí. Většina z těch, které v okolí potkáváme, je mnohem starší, většinou na hranici své životnosti. Krajina mého dětství byla plná třešní, jabloní i slivoní. Dnes je však jiná.

V celé Evropě ubývá starých stromů, pro stromy ovocné to platí dvojnásob. Aleje a stromořadí, ale i solitérní stromy, mají v krajině nenahraditelnou roli. Jsou nám dárci stínu a vláhy, plní protierozní funkci na svazích i otevřených plochách, jsou orientačními i hraničními body v krajině, uchovávají genofond, mají pozitivní vliv na vodní režim a půdu, vytvářejí biotopy pro mnoho organismů vázaných na dlouhodobě ovocné stromy a v neposlední řadě zachovávají typický krajinný ráz. Ovocné stromy jsou součástí naší kulturní tradice a spoluutvářejí krajinu našeho domova.

My - morašičtí, říkovští, lažanští i višňárenští - máme ohromné štěstí. Vedení naší obce totiž osvěcené už několik let s tímto tématem citlivě nakládá a ve spolupráci s odborníky i nadšenci ovocné stromy opět vrací do krajiny našeho domova. Velké díky patří paní starostce Pavlíně Jarešové za zaštitění a organizaci výsadby, pánům Zehnálkovým – mladšímu i staršímu – za poskytování stromků, sázení i mapování zdejších krajových odrůd a paní Renatě Valentové za realizaci i odborný dohled. Nejen díky nim zdobí snad všechny příjezdové silnice k našim obcím mladá ovocná i jiná stromořadí.

Výčet našich mladých stromořadí je skoro dechberoucí – posuďte sami na přiložené mapce na další stránce! Napočítali jsme okolo 430 stromků vysazených za obec – počínaje lípou na říkovickém sídlišti, která byla vysazená 27. října 2018. Zehnálkovi sází zhruba od roku 2008 a zatím vysadili v okolí cca 270 stromů.

Sázení stromků z Lažan na Litomyšl a dosazování směrem na Morašice proběhlo v pátek 25. dubna. I díky malému bagru pana Cibulky a několika nadšencům šla práce rychle od ruky. Jemný deštěk v zádech nás hezky popoháněl a za tři hodinky jsme zasadili 34 jabloní a 17 hrušní.

Ne, že bych se těšila, až budu stará... Ale už teď se těším na „krajinu mého stáří“ – bude totiž plná vzrostlých alejí a stromořadí v plné síle. Jsem vděčná, že se tu snažíme pro následující generace přichystat pestrou krajinu, která bude krásná nejen na pohled, ale i zdravá a odolná. Krajinu, ve které se i nadále bude v sadě skvět jara květ, zemský ráj to na pohled, jak známo. Za každý jeden strom patří tedy paní starostce a jejímu týmu velké díky!

Hanka Vrbicová

Věděli jste, že...?

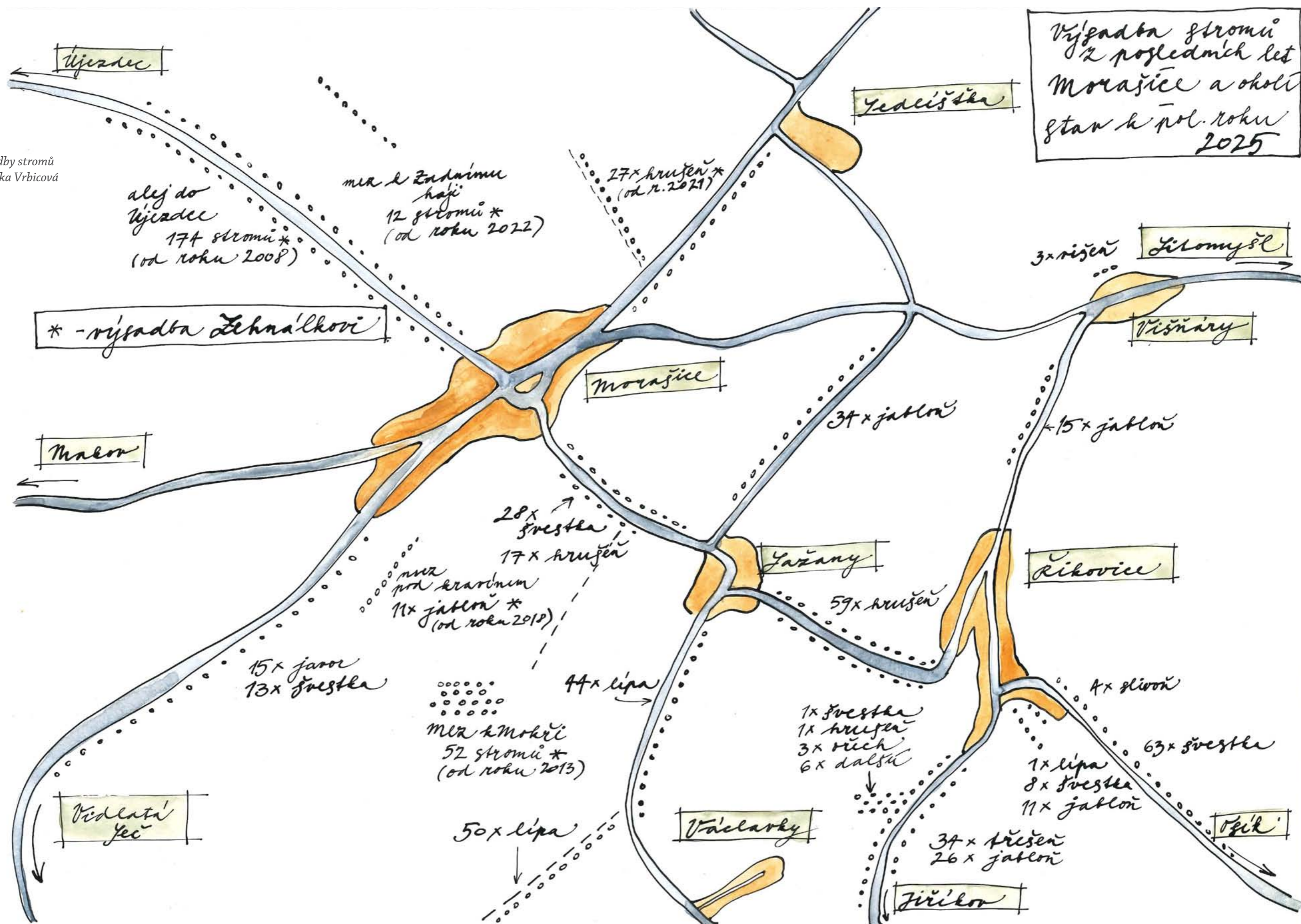
- Pěstování prvních lesních ovocných stromů Kelty na našem území je doloženo již v době laténské (cca 400–0 př. n. l.).
- Staří Slované pěstovali různé odrůdy již od 6. stol. n. l. v hradištích Velké Moravy – jabloně, hrušně, třešně, révy.
- První písemné zákony a nařízení o pěstování ovocných stromů pocházejí z roku 797. Je zde popsáno 16 ovocných druhů a způsoby jejich pěstování.
- V období středověku se věnovali pěstování, šlechtění a roubování především mniši v klášterních zahradách.
- Za doby Karla IV. (1316–1378) začal výrazný rozvoj vinařství a ovocnářství.
- Guberniální nařízení z roku 1820 přímo předepisuje podél cest ovocné stromy kvůli poskytnutí stínu a stravy pro vojska pochoduující krajinou.
- Ve 20. století patřilo české a moravské ovocnářství mezi nejlepší ve světě. V roce 1929 bylo napočítáno okolo 50 milionů pěstovaných ovocných stromů.
- V posledních studiích je uváděn až 90% úbytek sadů se starými odrůdami oproti stavu před intenzifikací zemědělství ve 20. století.
- Podle údajů Ovocnářské unie ČR jsme schopni v současné době zásobit čerstvým ovocem mírného pásma (jablka, hrušky, slívy apod.) obyvatele Česka pouze ze 40 %.
- Nové výsadby ovocných stromů v produkčních sadech mají dlouhodobě klesající tendenci a většina sadů je přestárých či neplodných.

Čerpáno z internetových stránek Milión stromů.

Více informací zde:

Mapa výsadby stromů
Autor: Hanka Vrbicová

ČARODĚJNICE BYLA LAPENA!

Čarodějnice už byla lapena a seděla na vrcholku velké kupy roští u bývalé školy. Ano, to se opravdu podařilo a my mohli ve středu 30. dubna společně s přáteli strávit pozdní odpoledne a večer u hořícího ohně. I přes sucho, které naši krajinu trápí, bylo u nás vydáno povolení rok sbírané roští zapálit. Přesto jsme plánované čarodějnické pálení nahlásili do Evidence pálení, jak by to správně mělo být. Pak už jsme jenom trénovali trpělivost. Trpělivost? Ano, protože jsme museli čekat na setmění, aby atmosféra hořící kupy roští a klacků byla magická a možná i připomněla tradici a kouzlo starých zvyků. Kontrolu a dohled nad ohněm měli naši dobrovolní hasiči, kteří byli po celou dobu přítomni. Abychom to čekání na tu magickou noc trochu zpříjemnili, zalili žízeň, popovídali si a opekli jsme si buřty na grilu. Protože nad velkým ohněm bychom si ty uzené dobrůtky opravdu nepekli. Filipojakubský podvečer a noc jsme strávili opět tak, jak jsme u nás zvyklí. Užili jsme si to. A jak to vím? Protože jsem na žádném obličejí neviděla ani jednu mračivku.

AŽ ŽIJE PRVNÍ MÁJ aneb zase bylo veselo

Náš velký den opět po roce nastal. Předpovědi jsme raději hlídali už čtrnáct dní před prvním květnem. Ale opět nás meteorologové nezklamali. Slíbili nám pěkné počasí a to taky přišlo. Od rána už svítilo sluníčko a my mohli finišovat a vrcholit s přípravami na již 8. prvomájový průvod.

Filipojakubská noc byla klidná. Sluníčko a jeho paprsky mě vzbudily skrz zatažené závěsy. Vykouknu ven a děkuji za to, že je krásně. Od bývalé školy je ještě vidět stoupající dým a vsi se vane kouř. Ale není čas na rozjímání, protože nemohu v tento den ztrácet čas. Povinnosti volají. Po rychlejší snídani vyrazím zdobit traktor do průvodu. Zároveň trénujeme představení, které chystáme předvést u školy. Čas ubíhá opravdu rychle. Hodinky ukazují deset hodin a my se přesouváme ke škole, kde potřebujeme připravit stany, kulisy, občerstvení apod. Přiznám se, že chvílemi je to opravdu stresující a hektické.

Přesto všechno ale zvládáme před půl druhou vyjet z domu směr fotbalové hřiště k Jiříkovu. Tam je již tradičně sraz všech ozdobených traktorů, motocyklů, automobilů a jiných povozů. Zkrátka meze se v tomto ohledu vůbec nekladou. Abychom mohli vyrazit průvodem do vsi, musí nejdříve proběhnout společná fotka. Když jsme zdárně řekli všichni sýr, někteří dokonce whisky, řadili jsme se pomalu do špalíru. Silnici lemovali lidé, mávali, fotili, točili na své mobily... Bylo krásné vidět, kolik lidí se na nás přišlo podívat. Mnohdy jsme ani jejich

tváře neznali. Pak se dozvídáme, že o našem průvodu někde slyšeli a byli zvědaví, tak přijeli. Také ale poznáváme známé tváře a jsme rádi, že se každý rok přijedou podívat. Uvědomujeme si, že se naše největší akce ve vsi pořád líbí a láká k nám stále nové lidi.

Průvod plný různých zajímavých masek, převleků neprochází samozřejmě potichu. Máváme, zdravíme a smějeme se. A načinčaná traktory a auta? Ty zdraví návštěvníky svým troubením. Někdo se lekne, ale záhy se ihned směje, protože naše výmysly masek stále baví. I když to dá opravdu práci něco vymyslet. Děláme to rádi, protože nás to naplňuje.

Průvod zdárně v pořádku došel k bývalé škole. My už začínáme chystat kulisy, ozvučení a pódium. Mezitím traktory, auta a další dopravní prostředky parkují kolem školy a pumpy.

Po chvíli z mikrofonu je slyšet uvítací slovo a volání na pomyslné pódium první účinkující. Všechna letošní vystoupení výjimečně probíhala před bývalou školou, ne na hřišti, jak bývalo zvykem. Důvodem byla plánovaná oprava hřiště, na kterou se všichni těšíme. Proto jsme přesně nemohli vědět, kdy práce začnou, a naše čísla jsme trénovali před hlavním vchodem.

Jako první se představili divoši, kteří nás seznámili s jejich domorodým tancem. Zároveň přinesli na pódium i svázaného cestovatele. Jaké s ním měli úmysly? Raději prozrazovat nebudeme... Nebojte, dopadlo to dobře. Uhádnete, na co je cestovatel motýlů přesvědčil? Dal jim ochutnat českou slivovici! Divochům zachutnala a závěr písně už si zatančil s divochy zdravý, živý a s rozvázanými rukama.

Druhým bodem na programu bylo pěvecké vystoupení Pepíka Jareše s písní Májový song na motivy písně Summer Love od skupiny Mirai.

Poslední číslo na programu bylo naše společné na motivy rodinného filmu z roku 1977 Ať žijí duchové! s krásnými písněmi od Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka. Ve vystoupení nechyběli školáci, Jouza, hajný, skřítci, ředitel školy a Pilátová. Na koho jsem zapomněla? No přeci na hlavní role na Leontýnku a rytíře Brtníka z Brtníku.

Všechna tři vystoupení sklídila velký ohlas. Vážíme si toho a děkujeme! Ve všech vystoupeních a zároveň mistrem převleku byl Pepík Jareš. Ale zvládl to, i když hrál dohromady celkem čtyři role! Po závěrečné děkovačce jsme se všichni šli občerstvit. Zvláště chlapci se museli posilnit, aby za chvíli dokázali postavit májku. V předvečer prvního máje ji ozdobily pentlemi dívky a uvázaly na ni také mohutný věnec. Máme ji rok od roku čím dál větší, proto nemohli chlapci přípravu podcenit. A kolik se jich do stavění zapojilo? Nemám tušení, bylo jich tam opravdu dost. Přesto všichni zabrali a májka po několika minutách stála.

Naše oslavy prvního máje se protáhly až do pozdních večerních hodin. Díky za to! Opět jsme si to všichni užili.

SÍLA NAŠEHO SBORU PŘETRVÁVÁ

Opět po roce jsme dostali pozvánku na okrskovou hasičskou soutěž do Suché Lhoty. Počasí už od rána bylo větrné, ale bez deště. Meteoradary jsme ale stejně pořád kontrolovali. Déšť se naštěstí celé dopoledne i odpoledne Suché Lhotě vyhýbal. Přišel až po ukončení soutěže a vyhlášení výsledků. Ale abych nepředbíhala.

Náš sbor dorazil tentokrát posílen o družstvo veteránů. To znamená, že SDH Řikovice letos reprezentovala družstva ve všech kategoriích. Dokázali jsme poskládat družstvo mužů, žen a tento rok poprvé se dali dohromady zmiňovaní hasičští veteráni. Trénovali jsme pilně měsíc před soutěží. Zkoušeli jsme na protierozním pásu za fotbalovým hřištěm směr Jiříkov. Při zkouškách se nám dařilo a naše dobré výkony jsme předvedli i v Suché Lhotě. Sice jsme některých momentů litovali, přesto jsme předvedli velmi solidní výsledky. Zkrátka je pořád

v čem se zlepšovat, ale ta síla v nás stále přetrvává. Přesto jsme si i tak nějaké ty poháry za naši píli odvezli!

Muži v běhu na 100 metrů skončili v součtu na šestém místě z celkem devíti družstev. Lepší výsledky měli v požárním útoku. S časem 30,25 sekund skončili na krásném třetím místě. V celkovém pořadí skončili těsně pod bednou, a to na čtvrtém místě. Letos mezi sebou přijely poměřit síly pouze čtyři družstva žen. Naše hasičky v běhu na 100 metrů obsadily krásné třetí místo. Požární útok byl natolik vyrovnaný, že se skvělým časem 30,78 sekund naše ženy braly bramborovou medaili. Bramboru získaly i v celkovém součtu obou disciplín. Naši veteráni se při své premiéře v běhu na 100 metrů umístili na čtvrtém místě. Třetí místo brali v požárním útoku, který se jim povedl v čase 39,09 sekund. Bronzové ocenění následně získali v celkovém pořadí.

Opět děkujeme za skvělou reprezentaci našeho SDH Řikovice. Už teď se těšíme na příští ročník okrskové soutěže. Kde se uvidíme? Myslím, že v Příluce.

Nejnáročnější disciplína? Jednoznačně let!

JAK LESNÍ VÍLY PLAKALY a Křemílek s Vochomůrkou je naštěstí rozveselili

Poslední kvěnový den je Dnem otevírání studánek. Příroda je na samém vrcholu a svoji energii předává po zimě i nám. Z vlastní zkušenosti cítím, že toto období konce května a začátek června mě nejvíce nabíjí energií. V Řikovicích jsme si toho vědomi a snažíme se naši novodobou tradici otevírání studánek udržovat. A letos nám to vyšlo přesně na den tohoto svátku.

Ve tři hodiny odpoledne se setkáváme u bývalé školy. Přicházím blíže a kolem školy pobíhá pět krásných lesních víl. Jedna má na obličej blyštivé ozdoby a barevné stíny a všechny mají na hlavách věnečky z kopretin.

Moc jim to sluší. Věnečky zdobí i kněžka a její družičky. Hledám Rákosníčka, který nám dělal minulý rok milou společnost. Hledám a rozhlížím se. Nikde ho nevidím. V tu chvíli spatřím Křemílka a nedaleko něj i Vochomůrku, který se vítá s vílami. Super, Rákosníček předal žezlo těmto dvěma hrdinům z Pohádek z mechu a kapradí. Jsem zvědavá, jak se s tím popasují a věřím jim. Mají dobrou náladu a s vílami už asi řeší celý slavnostní otevírací obřad.

Průvod více jak padesáti lidí v čele s kněžkou, družičkami, vílami a Křemílkem a Vochomůrkou vyšel směrem ke studánce. Na cestě jsme tradičně zastavili u Tašne-

rů „Zpěváků“, kteří nás s radostí zdraví a mávají nám. Krátce jsme se s nimi pozdravili a pokračovali v cestě ke studánce U Jezírka. Cestou potkáváme pár aut, řidiči jsou ohleduplní a vždy zpomalí. Jedno auto zpomalilo tak, aby si nás cestující mohli z okénka natočit. Asi jsme se jim líbili.

Přicházíme ke studánce a vidíme, že od Višňár přichází i naši přátelé. Jsme moc rádi, že na naše akce chodí i kamarádi z dalších obcí, jako jsou Lažany, Jiříkov, Sebranice a Litomyšl. Letos k nám dokonce dorazila i paní ze Sloupnice. Cesta od silnice ke studánce už je poházena barevnými okvětními lístky, které lesní víly rozhazují při svém příchodu. Rozeznívá se melodie z pohádky, kterou složil výborný hudební skladatel Jaroslav Celba. Křemílek s Vochomůrkou již přicházejí ke studánce, vítají nás a těší se na krásný zážitek otevírání studánky, jak jim vypravoval Rákosníček. Vochomůrkovi se něco nezdá a upozorňuje na divné zvuky: „Křemítku, já něco slyším“. Byl to pláč víl, které plakaly nad stále uzavřenou studánkou. Když jim však Křemílek oznámil, že jsme ji přišli otevřít, všechny zajásaly a daly se do tance. Pak už pomyslně předaly štafetu kněžce a jejím družičkám, které společnými silami a zaklínadlem studánku otevřely. Než ale byla klíčem odemčena, víly ještě ze studánky vybraly nečistoty a napadané klacíky. Voda přeci musí proudit vyčištěným korytem. Víly i Křemílek s Vochomůrkou se zaradovali nad otevřenou studánkou. Nyní může sloužit všem lidem i zvířátkům a dodávat vláhu celé přírodě. Po společné fotce a rozloučení s Křemíl-

kem a Vochomůrkou jsme dali sbohem i studánce. Ale samozřejmě ne na dlouho. Slíbili jsme jí, že se o ni a celou přírodu budeme dobře starat. Přátelé z mechu a kapradí nám na závěr dali své slovo, že se s nimi setkáme i při uzamykání studánky na podzim.

Po obřadu jsme průvodem odešli k bývalé škole, kde nás čekalo kácení máje. To ale bylo rychlejší, než jsme čekali. Podle radaru se blížil déšť, proto naši chlapi museli přistoupit k okamžitému skácení. Nastavili jsme foťáky, kousek poodešli a čekali. Májka spadla na očekávané místo. My ženy jsme se ihned pustily do sundávání stuh z májky i věnce. Po chvíli nás ale pod střechu pergoly zahnal vítr a déšť. Naštěstí šlo jen o krátkou spršku a oslavy konce májového období mohly pokračovat až do pozdního večera.

Na konci dne jsme s velikou vděčností vyslechli slova dědy Vaška, která hovoří za vše:

„To otevírání studánky je tak pěkná akce, že mně to dnes vehnalo slzy do očí. Když vidím ty děti, naše pokračovatele... Jsem moc rád, že to tu v Řikovicích takhle žije. V tu chvíli také přemýšlím, jestli to ještě někdy uvidím, protože člověk nezná svého dne. Proto jsem strašně rád za tyto akce a vážím si, že je pro nás připravujete. Díky.“

DALŠÍ SEZÓNA JE ZA NÁMI...

Rok se s rokem sešel a fotbalisté za sebou mají další sezónu. Vedení A-týmu měl na starosti hrající trenér Václav Štancl, kterému s tréninky pomáhal brankář Luboš Rusnák, a při zápasových absencích se mohl spolehnout na pomoc rovněž hrajícího Josefa Kopeckého. Muži obsadili v okresním přeboru 2. místo se ztrátou 10 bodů na mistra z Hradce nad Svitavou. Ztráta vypadá značná, ale soutěž byla dlouhou dobu vyrovnaná, a naši muži odpadli z boje o první místo až v půlce května, a ještě před posledním zápasem bylo ve hře „až“ 5. místo. V půlce května také v domácím semifinále přišli o šanci na vítězství v okresním poháru, když v domácím zápase po jednom z nejlepších výkonů doplatili na prachbídnu koncovku a vypadli s naopak stoprocentně efektivním Mladějovem. Za celý rok muži odehráli 33 zápasů s bilancí 20 výher, 6 remíz a 7 porážek. Nejlepším střelcem byl Tomáš Huryta s 15 góly. Početní stav kádru byl během sezóny jako na houpačce, do Jevíčka odjelo dokonce pouze 11 lidí. Sice nám z dorostu přišel Tomáš Huryta a v průběhu sezóny se po delší pauze vrátili Jan Pitra s Filipem Halsbachem, ale ti pouze kompenzovali ztráty. Před sezónou se totiž Michal Kopecký vrátil do Dolního Újezda, v zimě změnil působiště rovněž Jan Špinar, jenž odešel do Českých Heřmanic, do zahraničí odjel v té době nejlepší střelec Filip Bureš a ze zdravotních důvodů byl nucen skončit Martin Ropek.

Ten si v posledním zápase sezóny užil rozlučku s aktivní kariérou a určitě si zasloužil, abychom jí věnovali pár řádků. S naším dresem se rozloučil s bilancí 1 071 zápasů, 146 gólů (z toho 884 zápasů a 104 gólů za muže). Patří mezi deset nejlepších střelců v historii našeho oddílu a k jeho smůle máme co do zápasů i jednoho většího vytrvalce, ale druhé místo v našich historických tabulkách za Josefem Kopeckým mu určitě nikdo nevezme. Dosáhl na první místo s žáky v roce 1990, postoupil do kraje s dorostem v roce 1995, patřil do generace, která vykopala náš mužský fotbal z okresu až na třetí

místo 1.A třídy v roce 2004. V tomto roce, stejně jako o dva roky dříve, byl i nejlepším střelcem áčka. Jako kapitán dovedl mužstvo k návratu do 1.A třídy v roce 2009 i k triumfům v okresním poháru v letech 2016 a 2017. V témže roce se ujal i trénování týmu a na lavičce áčka vydržel přes 150 zápasů. Kromě fotbalové činnosti je i naším dlouholetým funkcionářem, ekonomem, pořadatelem morašických čtvrtí i zábav, brigádníkem a vším, co je a bylo potřeba. Nyní mu přejeme, aby byl co nejspokojenějším fanouškem.

Starší žáci byli tuto sezónu opět zapůjčeni do spojeného družstva Horního Újezdu a Čisté, které za nás vedl Martin Kovář. Základní část okresního přeboru 8+1 se nemožla vydařit lépe, děti ji zakončily na prvním místě bez ztráty bodu. Nadstavba se začínala opět od nuly a v ní se o celkovém prvenství rozhodovalo v posledním kole v přímém souboji proti Kunčíně. Tento souboj nakonec opanovali naši, a tak se po minulém roce, kdy jim titul proklouzl mezi prsty, mohli radovat z okresního přímá. O nejlepšího střelce této kategorie se dělili hned tři hráči – Jan Kvapil, Šimon Flídr a David Klusoň, kteří nastříleli po 14 brankách. Mladší žáci odehráli sezónu v okresním přeboru 7+1 opět ve spojení s Horním Újezdem a pod vedením Jiřího Lněničky. Děti střídaly lepší zápasy s horšími, což bylo zapříčiněno i širokou soupiskou a spravedlivou rotací všech dětí. V konečném účtování to vyneslo 5. místo v tabulce. Nejlepším střelcem se stal hornoujezdský David Klusoň s 24 góly, který se mj. výraznou měrou podílel na úspěchu starších žáků. V příští sezóně budou obě žákovská družstva fungovat ve spojení s Horním Újezdem.

Starší přípravka letos fungovala samostatně, i když většinu turnajů byla doplňována spoluhráči z mladší kategorie. Bylo vidět, že některé děti již nabraly patřičné zkušenosti, a tak se nejednou radovaly z celkového vítězství, ovšem neúspěšné dny se jim také nevyhýbaly. Se sezónou se rozloučily na deštivém závěrečném turnaji v Jevíčku, kde obsadily konečně 9. místo. Mladší přípravka, spojená s Horním Újezdem, nedostatkem dětí netrpěla, i kvůli nutné pomoci nejlepších hráčů starší přípravky bylo během jara několik možností zapracovat

Muži

Martin Ropek

Mladší přípravka

Starší přípravka

Mladší žáci

Starší žáci

nové děti ze školičky. Na zápasy se byla radost dívat a pravidelně se na turnajích končilo na 1. či 2. místě. Na konci května na našem hřišti proběhl také turnaj žáků základních škol z okolních obcí s názvem Pohár malých mistrů. Byl určen pro malé fotbalisty z 3. až 5. třídy. Akce proběhla ve spolupráci s naší obcí a morašickou základní školou. Vrcholem sezóny byl organizačně i výsledkově povedený závěrečný turnaj pod hlavičkou OFS Svitavy uspořádaný na našem hřišti, kde si děti nakonec připsaly domácí triumf. Snad se bude minimálně stejně dobře dařit i v příští sezóně i bez největších opor týmu, které se posunou o kategorii výše. Pro příští sezónu spojíme obě přípravky opět do souklubí s Horním Újezdem. O naše nejmenší se i letos postarají trenéři ve složení Milan Chmelík, Milan Klement a Jiří Famfulík. Mimo to stále funguje i naše fotbalová školička pod vedením Jiřího Famfulíka, kde je hlavním cílem rozvíjet nejen fotbalové dovednosti, ale hlavně probudit a udržet zájem o sport a zábavu s ním spojenou.

Až na výměnu starých železných branek za hliníkové probíhaly ve sportovním areálu pouze drobné úpravy venkovního prostoru.

TJ Sokol Morašice děkuje všem, kteří pomáhají s chodem klubu i zajištěním zápasů, obci za podporu a spolupráci, rovněž všem ochotným rodičům i věrným příznivcům. Přejeme hezké prázdniny a doufáme, že se potkáme **5. července na tradičním Turnaji morašických čtvrtí** a později znovu na trénincích a zápasech. Další informace a aktuality sledujte na Facebooku TJ Sokol Morašice nebo na webových stránkách.

Dominik Štancl

VAŘENÍ V HODINĚ DĚJEPISU?

Proč ne! Při hodině dějepisu jsme v květnu v 8. třídě v rámci tandemové výuky probírali revoluční rok 1848 a pak hlavně nástup Františka Josefa I. do čela Rakouska-Uherska. Zabývali jsme se jeho vládou i soukromým životem. Nezapomněli jsme ani na jeho manželku Alžbětu Bavorskou. A protože byl císař František Josef I. velice skromný, odrazilo se to i v jeho jídelníčku. Mezi jeho oblíbené pokrmy patřil tzv. Kaiserschmarren, česky nazýváno trhanec.

Chtěli jsme ho všichni ochutnat, a proto jsme se pustili do jeho přípravy. Nejprve ale žáci dostali německý recept, který si přeložili do své mateřštiny, a mohl začít proces přípravy. Postup je podobný jako u našich palačinek, ale na konci se povedená palačinka roztrhá na kousky, ochutí čerstvým nebo kandovaným ovocem, zavařeninou, oříšky, posype skořicovým cukrem apod. Plán byl splněn a my jsme všichni ochutnali něco z rakouské kuchyně 2. poloviny 19. století.

Andrea Dušková, Simona Edlmanová

PŘÍRODOVĚDNÁ POZNÁVAČKA

- soutěž pro zvědavé žáky

Přírodovědná poznávačka je oblíbenou soutěží jednotlivců, kterou každoročně pořádá Středisko volného času Litomyšl. Je určena pro žáky ze všech škol Litomyšlska, kteří mají zájem o přírodu a chtějí si vyzkoušet, jak dobře poznají rostliny a živočichy. Probíhá ve třech kolech – podzimním, zimním a jarním. Letos se těchto kol zúčastnilo z naší školy celkem 32 žáků, kteří soutěžili

v kategoriích podle ročníků školy. Na základě výsledků z jednotlivých kol postoupilo 14 nejúspěšnějších soutěžících do velkého finále.

Ve finálovém kole se nejvíce dařilo těmto žákům: 1. místo: Zora Jokešová (5. ročník) a Karolína Šiklová (7. ročník), 3. místo: Matyáš Lněnička (6. ročník). Těsně pod stupni vítězů na 4. místě skončili: Václav Dvořák, Jirka Zavoral, Anna Hlavičková a Antonín Motyčka. Soutěž rozvíjí nejen znalosti z přírodovědných oborů, ale i schopnost pozorovat, všimnout si detailů a chápat souvislosti v přírodě. Děkujeme všem soutěžícím za účast, reprezentaci školy, a hlavně za zájem o poznávání naší přírody.

Hana Heroldová

BEZPEČNĚ NA KOLE? ANO, TO ZVLÁDNEME...

Žáci 5. ročníku moravické základní školy navázali na loňskou dopravní výchovu a zapojili se do Dopravní soutěže mladých cyklistů, kterou pořádá BESIP. Oblastní kolo proběhlo 13. května ve Svitavách a naši závodníci Amálie Sádecká, Ema Hudečková, Václav Andrlé a Lukáš Tichý zvládli úspěšně testové otázky, jízdy zručnosti, ošetřování úrazů i jízdu podle dopravních pravidel na DDH a umístili se na 1. místě v kategorii mladších žáků. Nejšikovnější cyklistkou této kategorie v celé oblasti Svitavska byla vyhlášena naše Amálie Sádecká.

V pátek 30. května tým pokračoval v krajském kole na DDH v Pardubicích. Úkoly byly obdobné, jen rozšířené o tajemnou disciplínu Labyrint. Vlivem velmi šikovných soupeřů a méně příznivého počasí jsme obsadili 5. místo. Každopádně moc chválím účastníky za jejich úsilí a srdečné odhodlání při plnění disciplín. Pevně věřím, že nabyté dovednosti uplatní hlavně v běžném životě. A o to jde především – o bezpečnou jízdu na kole.

Vlasta Macková

SBĚR PAPÍRU

Sběr papíru se uskutečnil po celý den v pátek 16. května. Musím podotknout, že jsme se opravdu celý den nezastavili, protože stále nás někdo zásoboval papírem. Počasí nám moc nepřálo, ale to nevedlo spoustě pomocníků, kteří neváhali se sběrem pomoci.

Za podzimní a jarní akci jsme sebrali přes 24 tun starého papíru. Vyhrála 9. třída skoro se 400 kilogramy na jednoho žáka. Nejlepší třída, jednotlivci i pomocníci jeli 6. června za odměnu na tajný výlet. Děkujeme všem za podporu akce. Třídte odpad! Má to smysl.

Stanislava Coufalová

ZLATÝ LIST - přes vítězství v kraji do národního kola

Velkého úspěchu dosáhli žáci naší školy v krajském kole přírodovědné soutěže **Zlatý list**, které se konalo v krásném prostředí Záchrané stanice Pasíčka v Proseči.

Zlatý list je celostátní soutěž pro děti a mládež se zájmem o přírodu, kterou každoročně pořádá Český svaz ochránců přírody. Soutěží v ní šestičlenná družstva, která jsou rozdělena na dvě tříčlenné hlídky. Na soutěžní stezce v přírodě plní děti úkoly na stanovištích, kde odborníci prověřují jejich znalosti z různých oblastí přírodních věd – **botaniky, zoologie, ekologie, geologie** a dalších. Hodnotí se nejen teoretické znalosti, ale i **praktické dovednosti a vztah k přírodě**.

Mladší družstvo ve složení **Zora Jokešová** a **Václav Dvořák** (5. ročník) a **Matyáš Roušar, Matyáš Lněnička, Isabella Hnčirová** a **Josef Jareš** (6. ročník) **zvítězilo** v konkurenci **18 škol** z celého kraje a postupilo do **celostátního kola**!

To se letos uskutečnilo v Lužických horách a Národním parku České Švýcarsko a nabídlo týdenní program plný exkurzí, přednášek a zážitků v přírodě.

Starší družstvo ve složení **Jakub Dušek, Vojtěch Štěpán, Matěj Rejman, Jan Tichý, Anna Hlavičková** a **Anežka Dvořáková** obsadilo **krásné 4. místo** mezi **16 školami**.

Hana Heroldová

KRÁLOVSKÁ HRA U NÁS VE ŠKOLE

Ve čtvrtek 29. května se uskutečnil v naší základní škole v Morašicích šachový turnaj. Účastnit se mohli nejenom žáci ze šachového kroužku, ale i zájemci z ostatních tříd naší školy. Hlavní rozhodčí byla MUDr. Lucie Bartošová z Litomyšle a na pomoc přijel bývalý žák této školy Ondřej Fikejz. Turnaj probíhal v učebně fyziky podle pravidel FIDE. Starší žáci hráli se šachovými hodinami. Soutěžící byli rozlosováni podle Schurigových tabulek a rozděleni do skupin: 1. skupinka – děti z první třídy, 2. skupinka – děti z 2. až 5. třídy, 3. skupinka – žáci a záskyň z II. stupně. Celkem se zúčastnilo 27 šachistů.

Všichni hráli s velkým zapálením a zaslouží si velkou pochvalu. Na závěr turnaje dostali malé občerstvení.

V pátek 13. června proběhlo slavnostní předání pamětních medailí všem účastníkům šachového turnaje i medailí za umístění.

Přeji všem, aby je láska k této „královské hře“ neopustila.

Zdeňka Fikejzová

EUROREBUS – naši mezi nejlepšími v Česku

Také v letošním školním roce se žáci druhého stupně zapojili do zeměpisné soutěže E-on Eurorebus. Od září do února spolu s dalšími 20 000 soutěžícími řešili po internetu sérii 15 elektronických kol a 10 bonusovek, v nichž školní třídy shromažďovaly body pro postup do krajských kol.

Všechny třídy (!) se dostaly ve svých kategoriích do stovky nejlepších škol v rámci celé republiky a zajistily si tak účast v krajském kole. To proběhlo v Brně, na Fakultě informačních technologií. Každou třídu reprezentovala trojice žáků. V kategorii ZŠ 01 nás reprezentovaly dvě třídy. Za šestou třídu to byli Isabella Hrnčířová, Jana Kufřová a Antonín Motyčka, sedmou třídu zastupovali Jakub Rejman, Jonáš Rovner a Matěj Kovář. V kategorii ZŠ 02, žáků osmých a devátých tříd, to byli Matěj Rejman, Jan Tichý, Jakub Dušek, Anna Hlavičková, Dan Válek a Bára Klementová.

Nejlépe se v brněnském krajském kole (které ale zahrnovalo nejen východní Čechy, ale skoro celou Moravu i s Brnem či Olomoucí!) dařilo chlapcům ze sedmé třídy, kteří vybojovali úžasné 2. místo ze 40 zúčastněných tříd. Ve své kategorii postoupily do krajského kola, a zajistily si tím postup do celostátního finále. Ostatním týmům chybělo na postup do finále jen velmi málo.

Celostátní kolo proběhlo 3. června v prostorách ČVUT v Praze, kde se sešlo téměř 450 nejlepších žáků ZŠ, nižších gymnázií a SŠ z celé republiky. Soutěžní otázky ve všech kolech vyžadovaly znalosti hlavně z oblastí geografie, historie, přírodopisu a společenských věd, část z nich byla zaměřena na aktuální světové dění.

Zde se chlapcům také dařilo najít správnou odpověď na většinu otázek, ale na umístění mezi nejlepšími to nestačilo. Obě kola doprovázela řada doprovodných aktivit, některé pro zábavu, při jiných jsme se dozvěděli mnoho nových informací.

Všem žákům, kteří reprezentovali naši školu, děkujeme!

Iveta Nováková

MATESÁCKÉ DOPOLEDNE na gymnáziu v Poličce

Někteří žáci z naší třídy se zapojili do matematické korespondenční soutěže Mates. Během roku jsme v několika sériích řešili zajímavé matematické úlohy s příběhem. Tyto úlohy pro nás připravovali studenti na Gymnáziu Polička. Za odměnu byli nejúspěšnější řešitelé ze Svitavska pozváni na zábavné matematické dopoledne plné her, soutěží a také samozřejmě matematiky. Z naší třídy jsme vyjeli do Poličky čtyři: Dorča Lapáčková, Šarlota Olbrichová, Bára Klementová a Jakub Rejman.

Nejprve jsme se všichni sešli v aule gymnázia, kde jsme hráli různé seznamovací hry jako bingo, vyměň si místa nebo soutěž s aplikací Kahoot. Druhá část nás čekala venku, kde jsme byli rozděleni do týmů a ve třech pohybových hrách jsme proti sobě soutěžili. Byly to běhací piškvorky, počítačací štafeta a posílání míčku v kruhu. U nich jsme se rozhýbali a docela i zapotili.

Po svačině nás čekala poslední aktivita. Spolu s Matesáky jsme si zábavnou formou odvodili hodnotu Ludolfova čísla π a potom jsme si spočítali několik zajímavých úloh. To pro nás byla nejnáročnější část. Celé dopoledne na Gymnáziu Polička jsme si užili a moc se nám líbilo, jak to Matesáci připravili. Děkujeme.

PS: Ještě jednou Mates!
Pro nejlepší řešitele připravují Matesáci – studenti Gymnázia Polička spolu se svým učitelem – třídní matematické soustředění na Baldě, stanovém táboře nedaleko Jedlové. Pozvánku jsme dostali všichni čtyři řešitelé z naší školy, my holky – Šarlota, Bára a Dorča jsme nejely, a tak za naši školu jel na matematické soustředění 9. až 11. června jenom Kuba.

Bára, Dorča, Jakub a Šarlota, žáci 7.B

PAMĚŤ NÁRODA – NEZAPOMÍNEJME

Žáci 9. ročníku navštívili pardubický Institut Paměti národa. Nejprve byli seznámeni s dobou 50. let 20. století na našem území, a hlavně s nimi spojenými politickými procesy.

Během interaktivní expozice Tichá hrdinství si mohli doslova projít životní příběh konkrétních lidí. Stačilo jen nasadit si sluchátka a s tabletem v ruce se vydat na cestu. Zatímco poslouchali poutavé vyprávění pamětníka, kolem nich se spouštěla video projekce, zvukové efekty, ale i promítání skrze kouř.

Jeden z nejsilnějších zážitků nastal v momentě, kdy jsme se seznámili s obsahem krabice, kterou dostala z vězení maminka našeho hrdiny. Na konci této cesty životními příběhy jsme vstřebávali své dojmy. Ale to ještě zdaleka nebylo vše.

Následoval workshop, který nám byl „ušit“ přímo na míru. Byl totiž postaven na příběhu vysídlení manželů Tobkových z Lažan a pana Matějky z Morašic. Mimo jiné se žáci zkusili vžít do role vězňů a sepsat tzv. moták svým rodičům. Tehdy tato propašovaná tajná zpráva z vězení byl jediný způsob, jak dát svým blízkým vědět, že žijí.

Tato exkurze byla završením všeho, co jsme s našimi deváťáky letos díky Paměti národa prožili. Zapojili jsme se do projektu Příběhy našich sousedů, kde jsme zpracovali životní příběhy paní Vodehnalové a pana Dostála. Absolvovali komentovanou prohlídku a workshop v Památníku Zámeček zaměřen na oběti heydrichiády. Po zrůdnostech nacismu jsme se nyní seznámili i se zrůdnostmi komunismu. Nesmíme totiž nikdy zapomenout.

Veronika Javůrková, Marie Jílková

MÁVALI JSME A MÁVALI...

Neuvěřitelný zážitek měly všechny děti z družin v úterý 3. června. Nedočkávě jsme na návsi čekali na projetí historických požárních vozidel. Čekání nám zpříjemnila dvě morašická hasičská vozidla. Díky panu Famfúlkovi jsme se mohli projet hasičskou dodávkou a prozkoumat velkou hasičskou cisternu. A to už na nás volala paní starostka, že kolona jede z Nových Sidel. Všechny děti stály kolem silnice a mávaly a mávaly. Kolona dokonce projela okruh na návsi. Bylo slyšet samé houkání a troubení. Hasiči nám opětovali mávání, a dokonce nám rozdávali hasičské samolepky. Plni dojmů jsme se vraceli zpět do školy. To byl ale zážitek! Děkujeme.

Stanislava Coufalová

BOHATÝ A PESTRÝ ZÁVĚR ŠKOLNÍHO ROKU

Druhé pololetí školního roku v naší mateřské škole se neslo ve znamení pestrých aktivit, výletů a společných zážitků, které přinášely dětem radost i nové zkušenosti. Děti se zúčastnily plaveckého výcviku, kde si osvojily základní plavecké dovednosti, zbavily se ostychu z vody a zažily spoustu zábavy.

Nechyběl ani kulturní program, do školky zavítala naše oblíbená divadla – Divadlo JÓJO a Divadélko U dvou sluncí. Pravidelně k nám zajíždějí vždy s novým pohádkovým představením. Hudební zážitek nám připravil pan Martin Kubát, který děti poutavě seznamuje se světem vážné hudby.

Na jaře jsme ve školce přivítali i pana Slávka Bouru. Jeho program Logohrátky, připravený pro děti i rodiče je krásným příkladem toho, jak lze propojit rozvoj slovní zásoby, motoriky mluvidel, logického myšlení a tvořivosti v jednom smysluplném a zábavném celku. Děti si hrou a nenásilnou formou osvojují správnou výslovnost, aniž by měly pocit, že „pracují“.

Pravidelně vyrážíme na Zelené dny, tedy dny v přírodě, které podporují u dětí vztah k přírodě a aktivní pobyt venku.

Novinkou pro nás i pro děti bylo seznámení s interaktivní tabulí, kterou nám zapůjčil k vyzkoušení pan Miroslav Lipavský. Děti byly z této novinky nadšeny. Hravou

formou si rozšiřovaly své znalosti a také se učily nové věci. Rádi bychom ji během příštího roku pořídili do naší mateřské školy, aby nám pomohla zpestřit výuku a samozřejmě také rozvíjela u dětí digitální gramotnost.

V květnu jsme podnikli výlet do ZOO Bítovany, který byl pro mnohé děti prvním setkáním s exotickými zvířaty. Děti měly i možnost si s některými zvířátky pohrát a pohladit si je. Pokud jste tuto malou zoologickou zahradu ještě nenavštívili, vřele ji doporučujeme jako výletní místo na prázdniny.

Připravili jsme také Šmoulí cestičku pro děti, maminky, tatínky, babičky a dědečky, zkrátka pro celou rodinu. Na této cestičce nás provázeli Šmoulové. Děti s rodiči plnili různé zábavné úkoly. Po návratu do školky čekalo překvapení na maminky a sladká šmoulí odměna pro děti. V pátek 30. května jsme oslavili Den dětí sportovními hrami, na které jsme se rozhodli přizvat i děti z MŠ Jarošov a MŠ Makov. Obě školky pozvání přijaly, a tak jsme si mohli společně pořádně zasoutěžit. Přestože nám počasí příliš nepřálo, přineslo nám společné soutěžení spoustu radosti a krásné vzpomínky. Na závěr čekala na všechny děti odměna v podobě zasloužené medaile a pro každou školku i malé překvapení. Cílem těchto her nebylo soutěžení v pravém slova smyslu, ale především radost z pohybu a společného setkání dětí a paní učitelky z okolních mateřských škol. Tak třeba se společně setkáme i v příštím školním roce.

Na závěr školního roku nás čeká zahradní slavnost a rozloučení s předškoláky. Do základní školy se letos chystá 12 dětí, kterým přejeme šťastný vstup do nové etapy jejich života.

Ke konci se chýlí i rekonstrukce pavilonu C a ještě nás čekají terénní úpravy školní zahrady, abychom ji mohli opět plně využívat.

Děkujeme všem rodičům a přátelům naší školy za spolupráci a podporu a přejeme krásné a pohodové léto.

Markéta Vavřínová, ředitelka

MIROSLAV BUREŠ:

V životě ale bylo stejně více dobrého než toho špatného.

Miroslav za mlada s fotoaparátem

MIROSLAV BUREŠ

- Narodil se 24. července 1946 v Morašicích v domě čp. 66, kde vyrůstal společně s o sedm let starším bratrem Bedřichem.
- Absolvoval morašickou školu, vyučil se zedníkem a poté vystudoval večerní stavební průmyslovou školu.
- Byl jednou z hlavních tváří Základní organizace Svazarmu Morašice.
- S manželkou Evou vychovali tři dcery – Petru, Miroslavu a Alenu.
- Radost jim dělá sedm vnoučat (šest vnuků a jedna vnučka) a pravnučka Štěpánka.

Sluníčko nádherně svítí a my přicházíme k domu, kde bydlí Burešovi. Zahrádku mají plnou rozkvetlých kytiček, které rádi rozdávají pro radost. Venku nás už mile s otevřenou náručí vítá paní Burešová a v obýváku na nás čeká její manžel pan Bureš. Vedle něho sedí sociální pracovnice Hana, která následně výborně pomáhá klást otázky. Zároveň připomíná několik příběhů, na které se nesmí v rozhovoru zapomenout. A že má pan Bureš o čem vyprávět!

Jaké jste prožil dětství? Vzpomínáte na něj rád?

Vzpomínám rád, protože jsme s kluky ze vsi prováděli samé lumpačiny. Od prutu až k jezírku, k vodárně a ke střelnici – to byl můj ráj. Dětství jsem si hodně užil.

Co si mám představit pod lumpačinou?

Tak třeba jsme jezdili na neckách na rybníčku. I když to velká řeka nebyla, tak na neckách šlo pěkně plout. Nebo jsme v zimě jezdili na roháčích v dolcích.

Na roháčích? Jak se používají na sušení sena?

Ano, na těch dřevěných stojanech, co se dávaly jako střechy. V údolí od Makova většinou bylo po zimě spousta vody. Dali jsme dva roháče na sebe a jeden jsme použili na odpichování.

Takže jste si udělali takový vor?

Klidně to tak můžeme nazvat. Byli jsme kluci šikovní. Za ty roháče jsme pak ve škole dostali poznámku.

A co na to rodiče doma?

Přišel jsem domů a musel jsem vysvětlovat. Ale to nebyla první ani poslední poznámka.

Za co se dávaly poznámky? Za hraní na mobilu jako dnes to určitě nebylo.

Třeba za to, že jsme trhali burák souseďm a házeli ho po kravách. Nějaká paní učitelka nás viděla a tak nám druhý den napsala poznámku do žákovské knížky.

To přeci ale bylo až po vyučování, ne?

To se stalo až po škole odpoledne. Ale dříve se na to vůbec nehledělo. Když vás učitel viděl dělat lumpárny po škole, tak druhý den poznámku stejně napsal. Musíte se chovat slušně ve škole i po škole.

Po škole jste asi moc doma nepobyli, že? Chodívalo se rovnou ven?

Samozřejmě. Ale ještě vám řeknu, jak jsme zachraňovali ryby a nikdo nám to nechtěl věřit. Chcete to slyšet?

Určitě. Vyprávějte.

Chytali jsme ryby v řece Desince pod Šibeničákem. Došlo k tomu tak, že jsme s kamarády byli jako záchranáři. Fiala byla totiž vyschlá, tak jsme jeli pro ryby k Litomyšli. Ryby jsme nejdříve posbírali po potoce a v kbelíkách jsme je přenášeli do rybníčku a pak do jezírka. Podhánění měl u Desinky na starost pan Souček. A když nás uviděl, tak jsme raději rychle naskočili na kola a jeli domů. Jenomže jsme nepočítali s tím, že ho vezme nějaký motocyklista a vydá se za námi. Ve Višňárech nás chytili. Jenom ne Láďu Trávníčka. On jel jako první a už odbočoval ve Višňárech k Morašicím. Rychle sjel k Říkovcům a schoval se do roští, proto taky ryby zachránil. Ale poznámku jsme měli všichni, protože jeli ihned žálovat do školy. Nikdo nám vůbec nechtěl věřit, že jsme doopravdy zachraňovali ryby.

S kým jste nejčastěji prožíval tyto klukoviny, hry a různá dobrodružství?

Můj nejvěrnější přítel byl Láďa Trávníčka. Sranda a dobrodružství se ale podniká lépe ve více kamarádech. Nemůžu zapomenout na Karla Drymla, Ervína Krejčího, Josefa Zezulku a Járu Kašpara. To byli super kámoši. A chcete ještě slyšet příběh o vytunelování kurníku?

To zní zajímavě, poslouchám.

Vždycky jsem se k něčemu připlétl. S Járou Kašparem jsme vytunelovali postupně babičce selpice. Pěkně jsme je vykuchali, vysolili, pomazali a zabalili do červe-

nice. A poté grilovali. Ale já jsem se k něčemu takovému vždycky jen připlétl. Prostě to trávení času v dětství v té době, ve které jsem žil já, bylo úplně, ale úplně jiné než dnes.

Takže jste vlastně takový průkopník ve vaření. Dokázali jste si se vším poradit a využít červenci, to by mě vůbec nenapadlo.

Dříve to jinak nešlo, byli jsme vlastně takoví vynálezci.

To jste mohl klidně své další kroky směřovat na kuchařskou školu?

To mě nelákalo. Dnes už také nevařím. Tyto příběhy opravdu byly spíše takové dětské srandičky a klukoviny.

Co vás teda lákalo v životě dělat?

Moje kroky směřovaly do Moravské Třebové, kde jsem se učil na zedníka.

To znamená, že jste byl na internátě?

Dennodenně se dojíždět nedalo, proto jsem přes týden bydlel na internátě. Ale dokázali jsme si ty volné chvíle po škole užít. Chodili jsme se spolužáky do bazénu a já se díky tomu naučil dobře plavat. V té době málokdo v rodných Morašicích uměl plavat.

S dospíváním jsou často spojeny i taneční. Absolvoval jste nějaký takový kurz?

Samozřejmě a dokonce dvakrát, protože mě to strašně bavilo. Chodil jsem na kurzy do Lidového domu v Litomyšli a na jednotlivé lekce jsem dojížděl na pionýru. Jednou se mi také stalo, že mi někdo odmontoval reflektor. Proto jsem se musel pomalinku po kraji silnice a po tmě šourat domů.

Vojenský výcvik vás jako mladého hochy v tehdejší době nemohl minout. Kam jste narukoval?

Na vojnu jsem odešel ihned po vyučení. Narukoval jsem do Bohdanče k silničnímu vojsku – dříve to byly Pomocné technické prapory (PTP), kde jsem vydržel celou základní vojenskou službu. A protože jsme byli „dobří“ vojáci, dostali jsme povolení na Vánoce odjet domů. A kdo chtěl, tak si mohl navíc ještě požádat o opuštění na Silvestra. Já jsem o něj nepožádal, ale oni mě stejně vyšoupli, ať jedu domů.

Tak to jste určitě byl rád a doma taky, že se spolu uvidíte, že?

Já jsem ale nejel domů. Rozhodl jsem se, že pojedu za jedním děvčetem do Červeného Kostelce. A když jsem k nim vlakem dorazil, tak jsem jen vyvalil oči.

Ona vás už nechtěla?

Já jsem tam přijel a ona se chystala svatba... Mně se v hlavě všechno promítalo a přemýšlel jsem, co teď tady sám na Silvestra. Mladí svatebčané mi ale nabídli, že půjdou na zábavu, ať jdu taky. Pak mi jeden chasník nabídl přespání u něho v domečku na zahradě. Ráno mě dokonce vzbudil ke snídani. Přinesl mi chleba a kávu. Posnidal jsem a přemýšlel jsem, kam vyrazím, a co budu dělat.

Domů jste přeci jen nechtěl?

Nechtělo se mi podstupovat tu dalekou cestu z Červeného Kostelce do Morašic. Proto jsem zamířil zpátky do Bohdanče, přesněji tedy na barák do Rybitví, kde jsme bydleli. Byly to dřevěné baráky s otevřeným stropem, kam se dalo vždycky něco schovat. Když se na Nový rok ostatní kluci vrátili, čekalo nás nepěkné přivítání s poplachem a rozvozem na nová „pracoviště“. Já se dostal na „Horka“ u Pardubic.

Co se stalo?

Často jsme lezli přes plot a chodili na pivo ke třem teťám. My jsme byli lepší vojáci a neměli jsme zbraně. Kamarádi, když se vraceli, tak jeden strážný motostřelec je vyzval, aby zastavili. Oni neuposlechli a schovali se za náš barák. Motostřelec nenapadlo nic jiného, než prostřelovat skrze baráky. U nás se trefil mezi patrové postele. Měli jsme velké štěstí. Strašně nás to vylekalo. V tu chvíli nám šlo opravdu o život. Já zrovna na posteli ležel a spal, kdybych seděl...?

Z toho vašeho vyprávění vyplývá, že jste měli na vojně poměrně volný režim.

Měli jsme se docela dobře. Mohli jsme si chodit načerno, kam jsme chtěli, a kdy jsme chtěli. Jeden důstojník nám říkal, že nás klidně napíše na hlášení a doporučí převelení jinam. Ale upozorňoval nás, ať si uvědomíme, že o tohle všechno přijdeme a budeme muset chodit přes bránu pod posádkovým velením.

Jak vařili na vojně? Chutnalo vám?

Šlo to, jen v Dašicích jsme protestovali proti jídlu. Chlap, co měl na starost stravování, tak nás okrádal o maso a uzeniny. Šdil nás, i když jsme měli na svačinu nárok. Šetřil na nás, protože to měl pro sebe a své důstojníky. My jsme se ale vzbouřili a kuchaři řekli, co nám dělá. Nakonec jsme tento malý souboj vyhráli. Netrvalo dlouho a přeložili ho jinam. Od té doby jsme měli větší příděly.

Na co nerad během vaší vojenské služby vzpomínáte?

V době, když jsem byl na vojně, mi zemřela maminka. Byla už vážně nemocná a ležela v nemocnici. Já jsem se za ní snažil načerno jezdit každý týden. Když v pátek maminka zemřela, tak mi tatínek nechal poslat telegram. Jenomže telegram přišel až v pondělí a já se za maminkou vypravil o víkend. Měl jsem na sobě vojenské ošacení. Mazal jsem stopem do Litomyšle, protože jsem věděl, že je to už špatné. Řidič byl tak hodný, že mě hodil až před nemocnici. Stopy mých okovaných vojenských bot se rozléhaly a duněly přes celou chodbu. Sestřičky vybíhaly, co se to děje, a kam jdu. Řekl jsem, že za maminkou. Ale nevěděl jsem, že... Dali mi maminky šaty a osobní věci. Bylo to smutné.

Jak jste se seznámil se svojí manželkou Evou, prozradíte? Protože to je snad nějaké řízení, osud... Nevím, jak to nazvat.

Na pohřeb mojí maminky přišla i moje budoucí žena Eva se svými rodiči. Můj tatínek byl totiž na vychování u Eviny prababičky. Tatínkova maminka byla totiž Rakušanka a neuměla česky. Na pohřbu dospělí seděli spolu

a mladí navazovali kontakty venku. Byl tam Slávek Buben z Horního Újezdu a Josef Bulva, který říkal Evě, že jsem kluk jako lusk. Tím jí dodal asi trochu odvahy a Eva si mně následně řekla o adresu. Adresu jsem jí dal. Pak už jsem z vojny jezdil načerno do Dolního Újezda.

Jak to bylo dál?

Scházeli jsme se vždy v Litomyšli. Jednou jsme šli na stopa k cihelně, aby nás někdo svezl do Morašic. Zastavil pán s černým fiatkem a vzal nás. Když jsme vystupovali, tak se mě zeptal, jestli mám propustku. Byl to totiž náčelník ze Svitav. V tu chvíli ve mně tak hrklo, ale dopadlo to dobře.

A kdy jste ženu požádal o ruku?

Brali jsme se už po půl roce. Tenkrát to bylo jinak, byla jiná doba. Žijeme spokojeně spolu už 57 let a máme se pořád rádi.

Dneska by to znělo jako šílené rozhodnutí – a vy jste spolu celý život!

Řeknu to takhle, chodil jsem za ní pomalu, už jsem nechtěl. Tušil jsem, že je to ta pravá a jsem za Evičku hrozně rád.

Ve 30 letech jste se také rozhodl ještě studovat. Co vás k tomu vedlo?

Už na učňáku na konci prvního ročníku mě přemlouvali, abych přestoupil na maturitní obor. Škola mi šla. Na internátě jsme se museli pravidelně učit a já s tím neměl problém. Ale já přestoupit nechtěl. Měli jsme starou chalupu a bylo potřeba, abych ovládal zednické práce. Později jsem se pak rozhodl, že zkusím nástavbu. Čekal jsem ale 3 roky, než otevrou ročník. Vystudoval jsem ve černí stavební průmyslovku v České Třebové.

Měl jste rodinu a do toho jste se musel učit. To určitě nebylo snadné...

Jezdil jsem pravidelně 3 dny v týdnu do školy. Soboty a neděle jsem se učil doma. Ale tatínek říkal manželce Evě, že když chce mít učeného s maturitou, tak musí pracovat sama. Ale Eva mě ve všem podporovala, byla tolerantní. Hodně nám pomáhal i můj tatínek, se kterým jsme žili.

Když jste se už nemusel učit, tak čemu jste se věnoval ve volném čase?

Rád jsem fotil. Fotoaparát jsem mohl mít i na vojně. Jenomže dříve to nebylo, že vyfotíte a jednoduše fotku vyvoláte. Byl to delší proces – práce ve fotokomoře, zacházení s chemikáliemi a zejména trpělivost. Ale já jsem převážně fotil na diapozitivy. V roce 1978 jsem dokončil průmyslovku a hned jsem se také začal věnovat místnímu Svazarmu.

Jak na to reagovala vaše manželka?

Eva se zlobila a doma se práce jen odkládala, protože Svazarmu jsem věnoval hodně svého času. Petruška místo do kostela chodila se mnou v neděli střílet. Ale přesto mě při závodech vždy manželka a holky fandily a měly radost, když jsem se umístil do 3. místa.

Byl jste jednou z hlavních tváří ZO Svazarmu Morašice. Vysvětlíte, prosím, o co se jednalo?

Jednalo se o zájmovou brannou organizaci. Zkratka Svazarm vznikla ze slov Svaz pro spolupráci s armádou. Organizace zakládány počátkem 50. let předešlého století zastřešovaly převážně organizace branných sportů například motorismu, střelctví, Dukelský závod branné zdatnosti (DZBZ) a Sokolovský závod branné zdatnosti (SZBZ). Zahrnovaly z části také vodní sporty, turistiku, modelářství, dopravně výchovné akce atd. Akce se pořádaly na počest různých výročí. Svoje vzpomínky a výpisky z materiálů jsem sepsal do krátkého článku:

ZÁKLADNÍ ORGANIZACE SVAZARMU MORAŠICE

Naše ZO převzala činnost po ZO Svazarmu Říkovice, od které převzala do péče střelné zbraně (čtyři lehké malorážky a dva kusy terčové). Rozvoj střelctví proběhl po vybudování střelnice členy střeleckého kroužku pod vedením Františka Bauera. Mladý střelecký kroužek obětavě také vedl a na okresní střelecké soutěže vozil Václav Říha. Často zajišťoval občerstvení na různých akcích například u oblíbeného květnového posezení u táboráku s názvem Oheň míru a přátelství. U morašického jezírka jsme pořádali hodně akcí. Dokázali jsme okolí společnými silami uklidit a upravit. Nejstarším a nejspíše i jedním ze zakládajících členů v roce 1952 byl Jan Langr (1903–1995), velký příznivec a organizátor motorismu v Litomyšli pod vedením plukovníka Rajmonda. Každý rok v Litomyšli pořádali motocyklový okruh kolem Litomyšle i přímo ve městě pod názvem Cena města Litomyšle. Tras bylo více. Jedna vedla přes Pohodlí, Osík a Litomyšl. Další trasa

procházela přes Strakov a Janov. Okruh přes město mířil kolem pošty směrem k zámku a u dnešní květeny zpět na náměstí. V rámci této organizace také byly pořádány různé přednášky a plesy. Postupem času se motocyklové závody dostaly i do Morašic, známé pod názvem Morašický trojúhelník.

Morašický trojúhelník je kapitolou sama pro sebe. V Morašicích byl Svazarm velmi aktivní, a i proto je možné, že motocyklové závody byly přesunuty právě k nám. Do této akce se zapojila spousta lidí. Podle mých statistik celkem 146. Jedním z lákadel bylo to, že jako pořadatelé se dostali přímo k trati. Pomáhali například s rozvážkou balíků slámy kolem celé tratě. Zkrátka Morašický trojúhelník si získal a probudil novou aktivitu v řadě lidí.

Počátkem 70. let se ZO AMK (Základní organizace Automotoklub) začala zabývat mototuristikou a brannými sporty. Automotoklub podnikl dvě cílové jízdy do Krkonoš přes přehradu Les Království až do Špindlu a na Pomezní boudy. Členové mohli také později hostovat v dalších zájmových klubech například v motokrosu LM (Josef Voříšek), Trabantklubu ÚO (Miroslav Bureš), Fiatklubu (Ladislav Trávníček) apod.

Od roku 1973 rozjely své automobily do soutěží okresních i krajských kol a přeborů naše posádky: Josef Jareš a Petr Plch (Škoda 1000 MB), Ladislav Trávníček a Jan Zedníček (Simca Aronde), Miroslav Bureš a Ing. Zdeněk Pikna (trabant), Josef Kouba, Zdeněk Sopoušek a Jindřich Říha (bývalý ředitel školy). Posádky se prezentovaly vcelku s dobrými výsledky. Jezdily na akci Motorista roku, zúčastnily se deseti ročníků okresních kol a sedm ročníků krajských kol. V takovýchto soutěžích mezi sebou soupeřilo poměrně dost posádek. Příkladem může být první ročník Putovního poháru Svitavska v roce 1973, kam přijelo poměřit své schopnosti a dovednosti 40 posádek. Jezdci většinou jezdili se škodovkou (Škoda 100, Škoda 1000) nebo s trantem.

Naše posádky jely také hájit čest zemědělců, členů JZD Růžový palouček za okres Svitavy, na celostátně vyhlášenou soutěž ústředním výběrem Praha. Soutěž pořádal Svaz družstevních rolníků v Unhošti u Prahy. Byl to druhý ročník a konal se v roce 1975. Pořadatelé byli asi překvapeni, když se na prvních příčkách umístily dvě posádky z jednoho JZD a to právě z našeho družstva. Druhé místo obsadili Josef Jareš a Petr Plch a třetí místo získali Ladislav Trávníček a Jan Zedníček. Součástí některých mototuristických soutěží byla různá stanoviště s úkoly. Závodníci museli dokázat znalosti z pravidel silničního provozu a z techniky. Museli umět přezout gumy nebo najít závadu na motoru (například uvolněný kabel). Naše ZO v Morašicích se vypracovala na takovou úroveň, že v roce 1987 jsme pořádali národní mototuristické finále. Žádná jiná vesnice si asi netroufla nebo ji pořádání finále nebylo svěřené.

Na návsi v Morašicích jsme také pořádali jízdy zručnosti. S Jindrou Říhou jsem připravoval trať. Aby přejezd po čtyřmetrovém prkně a dvacet centimetrů širokém nebyl sporný, vyřešili jsme to naším vynálezem. Přeřízli jsme hadicovou vodovahu a konec hadice jsme zazátkovali. Druhý konec jsme vyvedli zpoza prkna. Když voda vytekla, účastník soutěže měl smůlu. Za tuto vychytávku jsme také dostali velkou pochvalu.

Naše základní organizace byla také aktivní v pořádání soutěží. Pro vysílač na Pohodlí jsme připravovali střelecké soutěže. V Morašicích jsme uskutečnili také řadu okresních a krajských kol v mototuristice. Celkem jsme v Morašicích zorganizovali osm ročníků branné orientační soutěže (BOAS) o putovní pohár Nového Svitavska. Pořádali jsme rovněž postupové soutěže, za které jsme následně dostali základní finanční dotaci. Za tyto peníze jsme pak mohli nakoupit papíry, známky a poštovné. Jinak veškerá finanční stránka závisela na našich zdrojích a těch popravdě moc nebylo. Tehdy se vše dělalo zadarmo a dobrovolně.

Jízda zručnosti na návsi v rámci Motoristy roku

V 80. letech začali pod Svazarmem vést činnost také kynologové pod vedením Milana Fikejze. Dříve to nebylo až tak jednoduché, ale členové mohli využít řady výhod. Například mohli profitovat z odkupu masa a kostí z jatek pro své psy.

Výstavba střelnice byla podpořena řadou dotací. Samotný provoz střelnice také nebyl jednoduchý, vše logicky muselo odpovídat platným předpisům. Museli jsme mít také potvrzení od znalce střelnice a znát všechny požadované předpisy. Na základě finanční podpory se časem zvyšoval val, vybudoval se stožár. Rovněž se opravila bouda, aby tam nezatékalo. Po úpravě střelnice pro střelecký kroužek jsme se pustili do vybudování klubovny. Tu jsme zřídili v domě čp. 20 na návsi. Klubovna se nacházela v první místnosti vedle kadeřníka Pavliše. Po zrušení klubovny byl počátkem 90. let v místnosti zřízen soukromý obchod, který provozovala Lada Bauerová.

V rámci Svazarmu jsme byli aktivní i v brigádách. Organizovali jsme brigády pro obec. Například v roce 1981 jsme měli celkem 497 brigádnických hodin. Vedle různých branných a sportovních soutěží jsme pořádali

také různé zábavy a plesy. Ve spolupráci s Červeným křížem jsme organizovali posvícenské zábavy nejdříve ve staré hospodě, později i na místní rychtě. Dokázali jsme spolu fungovat a pomáhat si. Vedení a členové Svazarmu schůzovali každý měsíc v místní hospodě. Vytvořili místní komunitu se stejným zájmem.

V roce 1989 přestal Svazarm fungovat a celá organizace se postupně rozpadla. V té době jsme nechtěli, aby vybudovaná střelnice byla zničena. Dohodli jsme se s místními myslivci o jejím převzetí.

Závěrem bych rád poděkoval všem členům ZO Morašice za dobrou práci a reprezentaci naší ZO.

Miroslav Bureš

Krajské kolo Motoristy roku před čp. 20 a Miroslav na 1. místě

Pokračování rozhovoru:

Existovaly v té době třeba nějaké mezinárodní soutěže v rámci Svazarmu, díky kterým jste se podíval za hranice naší země?

Pořádaly se různé zájezdy. Byli jsme se podívat v rámci družby na závodech o Pohár míru a přátelství ve Frohburgu v tehdejší NDR. Byli jsme tam ubytovaní na místním učilišti. Tehdy to byly dřevěné baráky. Věřili jsme, že se tam domluvíme bez problémů rusky. Ale rusky s námi nikdo nechtěl mluvit, protože Rusové tam byli trpění. Takže nám zbývalo komunikovat pouze rukama a nohama.

Nějakou věc, která se doma sehnat nedala, jste si koupili?

Vždycky, když jsme někde byli, tak jsme dcerám přivezli především nějaké hračky. Dalo se tam sehnat dost věcí, které u nás nebyly dostupné. Vzpomínám, že jsme si přivezli mandle a holkám nějaké nádobíčko a maňásky.

Když v kalendáři nebyla žádná akce od Svazarmu, co jste s manželkou podnikli?

Moc rádi jsme chodili na plesy do Řikovic. Kolik legrace a jak jsme se hodně nasmáli, rádi na to vzpomínáme. Kluci Lenochovi nám hned řekli, že si s nimi musíme tykat. Za každé vyknutí jsme pak měli jako potrestání jedno štamprle. Dříve to bylo úplně jiné. Lidé si více sebe vážili a mezigenerační vazby byly odlišné než dnes. Hodně se vykalo třeba i vlastním rodičům.

Posledních 10 let trávíte zimu ve vašem bytě v Litomyšli. Jaké to je žít ve městě, když oba pocházíte z vesnice?

Velkou výhodou je, že v domě v Litomyšli máme výtah. Ale vždy se po zimě už zase těším sem do Morašic. Tady mě to stejně nejvíc nabije. Všechno už pěkně kveče. Jen neuvěříte, že jsme zažili, jak dodnes Morašický trojúhelník dokáže spojovat lidi.

Morašický trojúhelník byl asi nejvýznamnější počín Svazarmu, ale že ještě dnes rezonuje tolik v lidech...

Když jsme koupili byt v Litomyšli, tak jsme se šli představit sousedům. Jenže nikdo se s námi moc nechtěl bavit. Považovali jsme to za slušnost jít se představit, abychom věděli, s kým dům obýváme. Na chodbách jsme se jen pozdravili, ale nějaké sousedské povykládání vůbec neexistovalo. Až nedávno při oslavách výročí Morašického trojúhelníku v roce 2023 jsme v Morašicích potkali našeho souseda. Dali jsme se do řeči a společně našli stejné téma, které nás baví. On se před lety jezdil na motocyklové závody dívat. Jeho manželka pak na chodbě domu říkala, že ho musela hodit skoro celého do pračky, jak přijel celý nadšený z Morašic. Do té doby jsme se v domě navzájem nevíšali a teď už se bavíme. Je moc pěkné, že Morašický trojúhelník i nadále spojuje a rezonuje v lidech.

Využil jste během zimních měsíců v Litomyšli nabídku různých akcí, které jsou ve městě pořádány?

Během zimy jsem často chodil za kulturou a navštěvoval různé přednášky. Pravidelně jsem chodil na univerzitu třetího věku a na akce od Křesťanské akademie. To mě hodně bavilo, vždycky jsem se dozvěděl zajímavé a nové informace. Jak se říká, člověk se učí celý život.

A co vám říká hudba? Jaký k ní máte vztah?

Vztah mám určitě kladný, ale jakýkoliv hudební talent a hraní na nástroje mě minulo. I přesto, že můj dědeček Vladimír Novák byl hudebně založený. Učil děti tady v Morašicích hrát na housle, klarinetu, trubky, harmoniku, dokonce i basu jsme měli na půdě. Byl všestranný, tehdy žádné umělecké školy neexistovaly. A když někdo hrál falešně, tak ho proutkem klepnul přes prsty.

Dokázal byste si vybavit někoho, kdo se k dědečkovi chodil učit hudbě?

K dědovi docházel třeba Láďa Lenocho z Řikovic, Josef Tobek z Lažan a Božena Fikejzová z Morašic, Standa Hájek z fary (pozdější kapelník).

Televize, nebo kniha?

Jednoznačně kniha. Dříve jsem četl opravdu hodně. Mám rád zejména historickou a křesťanskou literaturu. Jedním z nejoblíbenějších autorů je jednoznačně Marek Orko Vácha.

Na čem si nejvíce pochutnáte?

Nejraději mám svíčkovou s brusinkami. Ale sním všechno. Kvůli dětem jsem se naučil jíst cokoli, abych jako otec byl dobrým příkladem. Takže mi nevádí třeba ani dušená mrkev nebo špenát.

Když se ohlédnete zpět, jaký byl váš život?

Jednoznačně jsem prožil hezký život. Shodli jsme se v tom s Jindrou Bulvou. Sice jsme nemohli nikam, ale život i přesto musel jít dál. Nemůžeme a nechceme být zapšklí dobou, ve straně jsme nikdy nebyli. Každý, kdo nebyl líný, tak si třeba dokázal postavit dům.

Draní peří - p. Bureš, p. Lněničková, p. Tašnerová a p. Burešová

Vyprávěl jste i svým dětem a vnoučatům zážitky ze svého dětství?

Samozřejmě, vždycky když k nám vnoučata přijela, tak padla otázka: „Jak to bylo, dědečku, když jsi byl malý?“. Vyprávěl jsem jim třeba, jak jsem byl nemocný. Měl jsem průšvihy a nemohl jsem do školy. Jezdil jsem na necích na rybníčku a zpíval jsem si. Děti se školkou chodily kolem a paní učitelka Bohuška Trávníčková zjišťovala, kdo to tam kde zpívá. A to jsem byl já se zavázanou hlavou, abych nenastýdl. Ona se mě zeptala, copak to tam dělám. A já jí odpověděl, že mám průšvihy a nemůžu do školy.

Naučil jste lumpačiny i svá vnoučata?

S vnoučaty jsme dělali různé blbosti. Když jsem je jednou hlídal, tak jsme vymysleli akci s názvem Bengálská noc. Vnuci si vzali holčičí sukně a litali v nich. Pak se ani nestyděli si jít kopat na hřiště ke škole. Spíš jsem se ale snažil jim něco do života předat.

Co třeba?

S vnukem Jáchymkem jsem procházel okolní vesničky. Projeli jsme Nová Sídla, šli jsme taky do Tržku nebo do

Miroslav Bureš s manželkou Evou a pravnučkou Štěpánkou v roce 2023

Řikovic. Já mu vyprávěl různé zajímavosti a společně jsme tak poznávali krásy našeho okolí. Jsem taky moc rád, že jsem všechny vnuky naučil hrát šachy. Snažil jsem se jim předat i to, že není ostuda prohrát s lepším hráčem. Dnes už nade mnou většinou vyhrávají, ale vždycky si s nimi rád šachovou partii zahraju.

Jak vidíte dnešní svět?

Chybí nám vzájemná tolerance a neumíme spolu komunikovat. Máme se dobře a nevážíme si toho. Hlavně mladí neumí komunikovat. Myslím si, že za to z části mohou mobily a sociální sítě, které jsou neosobní. Zároveň se vytrácí sousedské povykládání. Dříve se všem na ulici říkalo toto a strejdo, i když jsme nebyli nijak příbuzní.

Máte nějaký vzkaz pro mladé?

Budte laskaví a vstřícní. Važte si svobody, protože také jednou zestárnete. Budte proto hodnější na starší a neberte je jako přítěž. Každému přibývá roků stejně – nikdo si nemůže koupit roky dopředu a ani dozadu.

Každý z nás někdy prožívá těžší období. Co vám pomáhá jít dál?

Nemůžeme myslet jen negativně a plácet se v tom. V životě ale bylo stejně více dobrého než toho špatného. Je potřeba na to dobré pořád vzpomínat. Máme skvělé přátele, kteří na nás myslí a pořád nám to dávají najevo. A taky máme tu nejlepší rodinu.

Z čeho máte největší radost?

Jednoznačně z rodiny, ta se nám povedla. Rodinu máme velkou. Všichni jsou k sobě laskaví a hodní. I ti naši chlapi, i když jsou velcí, tak jsou to skuteční srdcaři.

Děkujeme za příjemné povídání.

CO NÁS ČEKÁ?

PŘIPRAVUJEME:

sobota	28. 6.	Setkání fotbalových příznivců od 14.00 hod.
sobota	5. 7.	Turnaj morašických čtvrtí od 13.00 hod.
neděle	6. 7.	Slavnost na Růžovém paloučku od 14.00 hod.
sobota	6. 9.	Rozloučení s prázdninami v Řikovicích

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

- 65 Zdeňka Fikejzová
Jiřina Říhová**
- 70 Pavel Stráník
Jaroslava Jarešová**
- 75 Eva Jokešová
František Beneš
Vlastimil Famfulík
Josef Jokeš**
- 80 Jana Telecká**
- 95 Marie Rejmanová**

Léto je tu! Přejeme vám, ať si ho užijete naplno s dobrou náladou a hlavně ve zdraví. Dopřejte si zasloužený odpočinek a načerpejte nové síly. Užijte si pohodový a sluncem zalitý čas s těmi, na kterých vám opravdu záleží.

Veškeré materiály otištěné v Morašickém občasníku jsou uveřejněny se souhlasem autorů. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení nebo úpravu zaslaných příspěvků. Redakční rada se nemusí ztotožňovat se všemi názory a texty publikovanými v tomto časopise.

STRÁNKY OBCE:

FACEBOOK:

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.